

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félfévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.
Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Forster Géza** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Szilassy Zoltán** az OMGE. szerkesztő-ülékára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

- 1901. márczius hó 28. d. u. 4 órakor. Gazdatisztek Orsz. Egyesületének választmányi ülése.
- " márczius hó 31. d. e. 10 órakor. Tejtermelők Orsz. Egyesületének közgyűlése.

A „papiros“-kereskedők.

Nem léssen pedig szó azokról a papiros-kereskedőkről, akik a sajtónak szállítják az ujságpapirost, vagy az irodáknak az akták papirosát, vagy a szerelmes leányzónak a rózsaszínű levélpapirosokat, hanem azokról, akik a papiros-buzában kereskednek s akik uton-utfélen hirdetik ugyan, hogy a magyar kereskedő-osztály érdeke a gazdák boldogulásával a legszorosabb kapcsolatban van, de emellett minden eszközt és minden alkalmát megragadnak arra, hogy a gazdák jogos igényeit háttérbe szorítsák, kívánásaikat meggyanusítsák, szándékaikat megrágalmazzák. Ezek a „papiros“-kereskedők kezdik magukat nagyon kényelmetlenül érezni, mert az a nyomoruságos gazdasági helyzet, melybe a magyar mezőgazdaság az utolsó évtizedben jutott, végre-valahára kinyitotta a gazdák szemét és száját, hogy meglássák a maguk bajainak okát és követeljék az orvoslásnak megfelelő alkalmazását. Mivel pedig a mezőgazdaság bajainak orvoslása csakis a közgazdasági életünkön elhatalmasodott fekélyek kiirtá-

sával lehetséges, azok a testrészek, melyek e fekélyek elhatalmasodását táplálják, fájdalmas operációnak néznek elébe.

Közgazdasági életünk egyik legnagyobb mértékben elhatalmasodott fekélye: a papiros-buza, mely a börze fedezetlen határidő-üzletei forgalmát és lebonyolító eszközét képezi. Oly sokat irtunk már erről, hogy szinte fölösleges a papiros-buza káros hatásáról újból elmélkedni. Oly bizonyos ez, hogy maguk a tőzsde-körök is elfogulatlan óráikban szintén elismerik s bár bizonyos rezervátával — de legalább a legkirívóbb visszasságait — maguk is szabályozni kívánják. Mi a börzeköröknek ezt az elhatározását tisztelettel respektáljuk, de senki tőlünk rossz néven nem veheti, hogy azért egyáltalában nem lelkesedünk, mert nekünk nem kell az a lyukas mogyoró, melyet a börze az ő autonóm hatáskörében a határidőüzletek ugynevezett reformjával tervez, hanem igenis kell és követeljük, hogy a börze reformja és ebben kívált a határidő-üzletek törvényhozási uton szabályoztassanak. Ezért és ennek érdekében intézett a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége kérvényt a magyar országgyűlés képviselőházához.

Am a „papiros“-kereskedőknek ez nem tetszik, mert érzik az új egészséges fuvaltatot, mely közgazdasági életünk felé lengedez, hogy a nagyon is elterjedt miázmákat közgazdasági életünk levegőjéből elterelje s amely a papiros-buzát leszállítsa a neki tulajdonított árnivelláló piedesztáljáról és valódi helyére, a papiros-kosárba helyezze jól megérdemelt nyugalomra. Ezek a „papiros“-kereskedők —

nem tudjuk kérdve, vagy nem kérdve — az országos kereskedelmi és iparcsarnoknak a kereskedelmi miniszterhez a gabonakereskedelem jelenlegi helyzetéről felterjesztett jelentésében, mint maguk mondják „rendes jelentésük keretén kívül azon kinos hatásról“ tesznek jelentést, melyet a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének a képviselőházhoz a tőzsde reformja tárgyában intézett jelentése a kereskedelmi körökben keltett. Ennek a kinos hatásnak kell tulajdonítanunk ezt a kinos jelentést, amelyet a kereskedelmi csarnok a kereskedelemügyi miniszterhez intézett s a melyben valóságos vészkiáltást kürtöl a papiros-buza megszüntetésének szándéka ellen. Mi ezt különben egész természetesen találjuk, csak azt találjuk különösnek, hogy a kereskedelmi csarnok jelentése a kereskedelmi miniszter hivatalos közlönyében látott napvilágot, még mielőtt a Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetségének a képviselőházhoz intézett kérvényét az illetékes testület érdemlegesen tárgyalta volna. Hiszen lehetséges, hogy a képviselőház a kereskedelmi miniszternek épen azt az utasítást fogja adni, hogy a kérdést a gazdák intencziói értelmében oldja meg s akkor a miniszter furcsa következtetésbe esik, midőn ellene már a közléssel mintegy hivatalosan állást foglalt. Vagy ellenkezőleg a képviselőház egyszerűen irattárba helyeztetéi kérvényünket s akkor a közlésnek a kereskedelmi miniszter részéről épenséggel semmi szüksége nem forgott fenn. Vagy talán épen csak ez a hangulat-keltés a közlés célja? Lehet. De ha így van, hogyan panaszkodhatnak a „papiros“-

Legmegbízhatóbb vetőmagvak beszerzésére ajánljuk a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét Budapest V. alkötmány utca 31.

kereskedők az ő érdekeiknek háttérbe szorításán, mikor a gazdáknak kérvénye még tárgyalva sincs a kormány-apparátus máris mozgósított ellene? Ezt a jelentést, ha egyébért nem, már hangja miatt sem lett volna szabad a kereskedelmi miniszter hivatalos közlönyének közzétennie.

Unos-untig halljuk mindennap, minden oldalról, különösen a kormányférfiak részéről annak a bizonyos kívánatos összhangnak szükségességét, melynek a hazai közgazdasági ágak között fönnállania kell. Bármily jogos követeléssel álljanak elő a gazdák, annak teljesítése első sorban ettől a harmóniára való hivatkozástól van függővé téve. Mi bele is nyugszunk. Mert mi keressük a harmóniát a legitím érdekek érvényesülésére. De a tisztelt „papiros” kereskedőknek ez csak a szájukban van meg, ténykedéseikben ellenben ez nekik Hekuba. Erre a kereskedelmi és iparcsarnok jelentése a legjobb bizonyíték. Avagy mutasson rá bárki is arra, hogy mi valaha a földmívelésügyi miniszterünkhöz olyan hivatalos jelentést intéztünk, amelyben a kereskedőket általánosságban gazdák elleni „hajszával” vádoltuk volna, vagy őket középkori szabadalmazott rablólovagokhoz hasonlítanók.

Igenis, harcoltunk és harcolni fogunk a kereskedelem czéje alatt üzött visszaélések ellen, e kinövések lenyésésére minden megengedhető eszközt föl fogunk használni és nem ijedünk meg a „papiros”-kereskedőknek semmiféle gyanúsításától és rágalmasától, mert az igazság a mi részünkön van. Vagy nem ismerik el önmaguk hivatkozott jelentésükben, hogy a «természetes áralakulást nagystilű manőverekkel rendes medréből ki lehet zökkenteni»? hogy «történetek visszaélések oly elemeknek a tőzsdei üzletekbe való bevonása által, akik nem oda valók»? vajjon a kereskedelmi és iparcsarnok elnöke a f. hó 25-iki közgyűlésen nem maga jelenté-e ki, hogy a tőzsdebiróság újjászervezése szükséges?

Nem kívánunk mi pedig egyebet, minthogy a tőzsdén se nagy, se kisebb stilű manőverekkel az árképződés rendes medréből kiközösíthető ne legyen, hogy a tőzsdére oda nem való elemek be ne csábíttassanak, hogy a tőzsdebiróság mai kivételes helyzete megszűnjön, szóval, hogy a tőzsde a törvényhozás által szabályoztatván, hathatós állami és társadalmi felügyelet alá kerüljön.

Quod uni justum, alteri aequum! Ha szabad a kereskedőknek a maguk legitím érdekeit megvédelmezni, szabad ez a gazdáknak is. És bízzák ezt csak teljesen reánk. Mi jobban tudjuk mi és hol fáj? Ismerjük jól gyógyító eszközöket is, ne akarjanak a „papiros”-kereskedők „papiros”-doktorok is lenni. Majd segítünk mi magunkon: de egy trücsöt azért fogadjanak el tőlünk is. Ne hivatkozzanak a kereskedelemnek a mezőgazdasággal fenálló közös érdekeire, mert ameddig úgy gondolkoznak s ugy cselekszenek, mint az a kereskedelmi és

iparcsarnok jelentéséből kisugárzik, nemcsak hogy senki el nem hiszi őszinteségüket, hanem ellenkezőleg arra a meggyőződésre kell mindenkinek jutnia, hogy annak a bizonyos közgazdasági harmóniának a hangoztatása nem egyéb az igazi szándék elpalástolásánál, amire még csak Chataubriand axiomáját sem tartják érdemesnek alkalmazni, hogy szavakkal takarják el igazi gondolataikat. Sz. Z.

Mezőgazdasági napikérdések Németországban.

(A m. kir. földmívelésügyi miniszter berlini szaktudósítójának jelentése alapján.)

A lefolyt hónapban a német „Reichsamt des Innern” (birodalmi belügyi hivatal) és a porosz földmívelésügyi miniszterium költségvetésének a Reichstagban, illetve a porosz képviselőházban történi tárgyalása következtében a szokottnál is nagyobb mérvben fordult a közfigyelem a különben is állandóan napirenden levő agrárkérdések felé, melyek különösen a kereskedelmi és vámpolitika kapcsán kötik le mostanában szélesebb körök érdeklődését, minél fogva a parlamenti budget-tárgyalásokat is a jövő vámtarifa körül mozgó, anticzipált viták domináltak, melyek mellett az egyes szakkérdések meglehetősen háttérbe szorultak.

Az értékesítés kérdése foglalkoztatja egyébként ezidőszent kiválóan a földmívelésügyi kormány gondoskodását és a különböző szaktestületek törekvését. A mezőgazdasági termények értékesítésének és forgalmának általános kereskedelmi szempontból a birodalom részéről való elősegítése eddig az ipar és kereskedelem ezirányú támogatására a rendelkezésre álló dotációból nyerte fedezetét. Minthogy azonban ez a támogatás kielégítőnek nem találtott, most a birodalmi belügyi hivatal költségvetésébe erre a célra külön 50 ezer márkát állított be avégből, hogy határozottabban legyenek előmozdíthatók a mezőgazdasági termények értékesítésének és forgalmának fejlesztésére irányuló gyakorlati törekvések, a mennyiben az egész birodalmat érdeklik, vagy eredményeikben a német mezőgazdaság összességének javára válnak és pedig úgy a belföldön, mint a külföldön a termények előnyeinek megismertetése új piacok felkeresése és tanulmányozása s egyéb módok útján. Ezenkívül pedig tudományos és technikai téren egyes egyesületek támogatása és különleges feladatok megoldására nyújtandó segélyezések által.

A porosz képviselőház budget-bizottságában javaslathoz hozta, hogy a gazdasági főiskoláknál — tekintettel a szövetségi tagok és mezőgazdasági termények értékesítése körüli fontos hivatására, külön szövetségi tanszékek szerveztessenek. A kormány az indítvány czélszerűségét elismerte, de külön tanszékek felállítását nem tartván okvetlenül szükségesnek, az ez iránti kívánalomnak akként tesz eleget, hogy alkalmas egyéneket fog szövetségi előadások tartásával megbízni.

A porosz „Landes Ökonomie-Kollegium” néhány nap előtt tartott ülése tárgysorozatának legfontosabb pontját a mezőgazdasági termények szövetségi értékesítésének egységes és szövetséges szervezése általában, valamint a szövetségi értékesítési szervezetek és a szesz technikai felhasználásának kérdése képezte. Mivel pedig a német császár Ö Felseje a kérdések tárgyalásánál való személyes megjelenését helyezte kilátásba, a nevezett gazdasági testület ezek tárgyalását egy legközelebb külön e célból összehívandó ülés számára tartotta fenn. Ez a tény az összes mérvadó tényezőknél kérdés iránti élénk érdeklődéséről tanuskodik és bizonyosságot tesz arról a fontosságról, melyet az értékesítés helyes megoldásának tulajdonítanak.

Ugyancsak az értékesítés kérdésével áll

összefüggésben, illetőleg a vágóállatok értékesítésénél — a husvizsgálati törvény (Fleischbeschau-Gesetz) életbe léptetésével — a gazdáknak háramolható károsodás elhárítását czélzó, és a porosz képviselőház által elfogadott javaslat, mely a Reichstag-nak a nevezett törvény tárgyalása alkalmával hozott hasonló értelmű határozatára támaszkodva, felszólítja a kormányt, hogy a kérdéses törvény kiegészítéséül mielőbb terjeszzen elő a vágómarha kötelező biztosításáról törvényjavaslatot, mely egytuttal állami támogatással oly berendezéseket hozzon létre, melyek a husvizsgálat által élvezetre alkalmatlannak talált hus vagy egyéb állati részek megfelelő értékesítését lehetővé teszik. A mezőgazdasági kamarák központja behatóan foglalkozik ezzel a kérdéssel s egy törvényjavaslatot készít elő, mely legközelebb nyilvánosságra fog jutni.

Ugyanczen kérdés foglalkoztatta legutóbbi ülésén a német gazdatanácsot (Deutscher Landwirtschaftsrath) is, mely azon véleményének adott kifejezést, hogy:

A husvizsgálatról szóló birodalmi törvény következtében és ennek életbeléptetésével az összes német szövetségi államokban a vágómarhák biztosítása kötelezővé teendő. Kényszer nélkül a czél el nem érhető. Nemesak a husvizsgálat folytán bekövetkező kisajátítások és értékesítések miatt, hanem közérdekből, mely valóban egészséges hustáplalék nyújtásához fűződik, köteles az állam a kényszerbiztosítás költségeihez hozzájárulni. A kötelező biztosítás államilag, tehát tartományilag szervezendő, miután a biztosítás bármely más alakja az elrendő czélt megvalósítani képtelen. Hogy a vágómarha forgalma meg ne nehezíttessék, a biztosítás díjtételei és a kártalanítás mérve mindenütt lehetőleg egyenlő mérv szerint szabályozandók. A külföldről behozott vágómarha a határon bélyegzendő és a biztosításból kizárandó. A három hónapon túl belföldön tartott ilyen marha a belföldi marhával egyenlő elbánás alá esik. Az életbeléptendő kényszerbiztosítás minél eredményesebbé tétele érdekében a nagyobb husforgasztók számára mindenütt szabad vágóhidak létesítése kívánatos.

Ezenkívül elhatározta a gazdatanács, hogy a birodalom egyes államainak kormányainál a legnagyobb mértékben oda fog hatni, miként a marhakereskedelmét és árjegyzés törvényhozásilag akként szabályoztassék, hogy az adás-vételek és az árjegyzések mindenütt elősúly szerint és nagyobb vásárokon csak kötelevek alapján történjenek, mely kötelevek minden nagyobb állatvásáron a hivatalos árjegyzés eszközlése és felügyelete czéljából, a gazdák bevonásával alakítandó pártatlan szakértő vásárbizottságnak kívánatra felmutatandók.

Megemlítendő a vágómarhaforgalom szabályozásának kérdésénél, hogy miután az Ausztria-Magyarországból és a tengeri kikötőkbeli vesztégárintézetekből a kővágóhidakra bebocsátott marha, a Bundesrath 1890. évi december 4-iki, illetve 1898. évi február 17-iki határozatai értelmében „mihamarabb” levágandó: a porosz kir. földmívelésügyi miniszter — félreértések kikerülése végett és mert a levágás ideje egységesen szabályozva még nincsen — most rendeletileg akként intézkedett, hogy az előbb említett származású marha ezental csak az alatt a feltétel alatt bocsátható az erre kijelölt vágóhidakra, ha a beállításától számítandó négy napon belül levágatik. Ez intézkedés indokolásaként felemlítetik, hogy ezt a négy napi időt, hosszabb szállításkor is, az állatok kipihenésére elégségesnek kell tekinteni, s hogy hosszabb levágási időtartam mellett az állatoknak a vágóhidakban való elkülönített tartása és az istállóknak újabb szállítmányok megérkezése előtt állategészségi okokból szükséges mindenkor alapos kitisztítása alig volna keresztülvihető.

A szarvasmarha gümőkórjának irtása is a kötelező állatbiztosítással hozatik kapcsolatba.

A párisi VI-ik nemzetközi gazdakongresszus ide vonatkozó határozatának*) és még inkább a múlt évben Berlinben megtartott nemzetközi tuberkulózis-kongresszus hatása alatt a német tejjgazdasági egyesület a kérdés tanulmányozására vegyes bizottságot küldött ki, mely munkálatainak eredményét törvényjavaslat alakjában foglalta össze. E javaslat, mely a birodalmi kancellár urhoz terjesztett be és legközelebb az állategészségügyi szakértő bizottság által fog elbíráltatni, fővonásaiban a következőket tartalmazza:

Időközönként, lehetőleg minden harmadik hónapban, az egész szarvasmarha-állomány megvizsgálandó s ez alkalommal azok az állatok (tehének, mely kétségtől tőgy- vagy általános gümőkórosoknak találtnak levágandók, azok pedig melyeknek a kór biztosan meg nem állapítható, mint gyamusak elkülönítendő és megfigyelés alá helyezendő. A gyanusoknak talált állatok a megfigyelés ideje alatt csakis levágás céljából adhatók el, tejuket pedig csakis 85 fokra történt felhevítés után szabad forgalomba hozni.

A levágásra kijelölt gümőkórosoknak felismert állatok levágatásuk előtt bizottságilag megbecsülendők, s a gazdának a becsár és a hus, bőr stb. értékesítési ára közötti különbözet fejében kárpótlás nyújtatik oly mérvben, hogy 300 márkánál magasabb és 50 márkánál kisebb kártérítés nem adatik, mely megszorítás folytán a kárvalott rendszeren nem kapja meg a teljes értéket, ösztönzésül arra, hogy állatait jobban gondozza és a betegségekkel szemben óvakodóbb legyen.

Az állam által nyújtandó kárpótlások terhe kötelező állatbiztosítás útján enyhítendő, illetőleg részben a mezőgazdaságra áthárítandó.

Hollandia a gümőkór irtásának kérdésében egy lépéssel már előbbre van, amennyiben ott egy teljesen kidolgozott törvényjavaslat áll készen, mely az előbb ismertett német javaslatnál nagyobb szigorú és különösen az által különbözik, hogy a kór megállapítását nem klinikai megítéléstől, hanem a tuberkulin-oltás eredményétől teszi függővé. Különben a VI. nemzetközi gazdakongresszus határozatahoz alkalmazkodik azzal az eltéréssel, hogy nem elégszük meg a pasztörizálás kötelezővé tételével, hanem a beteg állatok tejét és ennek termékeit a forgalomból teljesen kizárja.

A javaslat fontosabb intézkedései a következők:

Ha az a gyanu merül fel, hogy valamely állat (szarvasmarha) gümőkóros, ez a község előljárójának azonnal bejelentendő, mire az illető állaton a tuberkulin-oltás 24 óra alatt végrehajtandó.

Addig, míg az ojtás eredménye meg nem állapított, a gyanu állatok el nem adhatók és el nem szállíthatók.

Azok az állatok, melyek a tuberkulin-oltásra reakciót mutatnak, a többitől azonnal elkülönítendő és hivatalból levágandók.

Ha a tulajdonos a levágásba bele nem egyezik, a próbaoltást bizonyos idő múlva meg-

*) A VI. nemzetközi gazdakongresszus határozati javaslatát a következőképen szövegezték:

1. A szarvasmarha gümőkórja azon állati betegségek egyike, melyek valamennyi ország mezőgazdaságának a legtöbb kárt okozzák.

2. E betegség mindenütt terjedőben van s a mezőgazdaság és népesség jólétének gyarapodását, valamint a közegészséget mindenütt veszélyeztet. Minthogy pedig a gümőkór terjedésének egyedüli oka a ragályos veszélyben rejlik, ajánlatosnak mutatkozik a következő törvényes intézkedések szorgalmazása:

a) a beteg és egészséges állatok teljes elkülönítése; b) azonnali levágatása olyan állatoknak, melyeken klinikai kórtünetek észleltek és különösen azon tehéneknek, melyeknek tögye tuberkulozus gyuladást mutat;

c) a többi beteg állat eladásának megtiltása, kivéve levágás céljából;

d) a tej, valamint a vaj- és sajtkészítés összes melléktermékeinek pasztörizálása.

E javaslatot a kongresszus azzal a megoldással emelte határozattá, hogy a tejjgazdaságok tehenállományai évenként legalább kétszer állategészségügyileg megvizsgálandók.

ismétlik s ha ez ugyanezt az eredményt szolgáltatja, az állatok leöltenek, a tulajdonosnak pedig az állat becsértékének felét tevő kártalanítás nyújtatik, levonván abból a beteg és megsemmisítendő rész értéke.

Évégből minden állat levágás előtt szakértő által megbecsültek. Ha a tulajdonos a becsüben meg nem nyugszik, kívánhatja, hogy a szakértő feleltesse.

Azok az állatok, melyeken a próba-oltás nem idéz elő kórtüneteket, a gümőkórmentességet igazoló bélyeggel látandók el.

Gümőkóros állatok tejét és tejtermékeit eladni, szállítani vagy elárulás céljából rak-táron tartani tilos.

Az országba csakis gümőkórmentes állatokat szabad behozni.

Mindazon helyekre, hol szarvasmarha tartatik, az állami felügyelettel megbízott közegeknek a nappali órák alatt szabad bejárnak van.

A ki a tuberkulin-oltás következményeit szándékosan elrejteti vagy felismerhetetlenné tenni igyekszik, 600 forintig terjedhető pénzbüntetéssel sújtatik.

A német mezőgazdaságnak az a törekvése, hogy a belföld fogyasztását minden tekintetben kielégítse és a külföldről lehetőleg függetlenítse, a *tenyésztés terén* is kifejezésre jut. Az állattenyésztésnek ez az ága az utóbbi időben különösen Poroszországban és főleg a hadsereg-ellátás szempontjából jelentékenyen fejlődött. Miután azonban a tenyésztés a német gazdasági viszonyok között meglehetősen költséges, a kormány részéről a legmesszebb menő támogatásban részesül. Most Szászország becsátott ismét, a szász királyi belügyminiszteriumnak fokozott eszközöket rendelkezésére a köztenyésztés és remonda-nevelés emelése céljára, mely a hadügyminiszteriummal egyetértve egyelőre a csikónevelő egyesület évi dotációját 10 ezer márkával emelte, hogy ez által a tenyésztőknek megkönnyítse csikóiknak az egyesület csikótelepén való felnevelését. Minthogy pedig a jelenlegi kancza-nyaggal elért eredmények ki nem elégítők, a kormány évenként bizonyos számú teljes kora kanczáknak magántenyésztők részére való importálását, valamint ilyeneknek a katonai remonda-telepekről, mérsékelt kedvezményes ár mellett átengedését határozta el.

E kanczák legfeljebb 700 márkáért olyan tenyésztőknek adhatók el, kik kötelezik magukat, hogy azokat legalább is öt éven át tenyésztésre használják és e végből az állami mentelep felvételétől mentesülnek; továbbá kötelezik magukat a csikókat eszükertben, vagy legelőn nevelni, ha pedig ezt gazdaságuk viszonyai meg nem engedik, a csikónevelő egyesületnek felnevelésre átadni, mely esetben évenként 100 márká segélyben részesíttetnek. A mennyiben az ekként felnevelt csikók tenyésztésre nem alkalmasak, vagy saját célra nem használhatók, a katonai loavató-bizottságnak megvételre kínálndók. Az eddigi lódíjazás nem bizonyulván eléggé hatásosnak, a folyó évtől kezdve új (kancza- és csikó-)díjazási rendszer fog életbeléptettni.

A mezőgazdasági termények és a gazdasági üzemhez szükséges cikkek és anyagok, jelesen az erőtakarmány, műtrágya és vetőmagvak hamisításának korlátozása, — mire nézve Németországnak egységes külön törvénye még nincsen, — szintén élenként foglalkoztatja az agrár-köröket. Legújabbban a német méhészek dolgoztak ki törvényjavaslatot a nagymérvben üzött *méhhamisítás megállítására*. A rövid törvényjavaslat a következő.

1. §. Méz alatt értetik a méhek növényi nedvekből származó és viaszkejtékbe lerakott természetes készítménye, mely sejtekben, avagy csurgatott, illetve kipörgetett alakban hozható forgalomba.

2. §. Mindazon készítményeket, melyek más anyagból természetes mézzel vegyítve vagy a nélkül mesterséges uton állítatnak elő, valamint a méhek azt a természetes váladé-

kát, mely ezukor vagy más pótanyagok etetéséből származik, „méz” elnevezés alatt forgalomba hozni tilos.

3. §. A 2. §. ellen vétők, a mennyiben cselekményünk nem esik a büntető törvénykönyv elbírálása alá, 150 márkáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

A *nők gazdasági nevelésére és háztartási iskolák létesítésére* mindinkább nagyobb gond fordítatik. Annak a fontos szerepnek felismerése folytán, mely a gazdasági életben a háztartás vétele körül a nőkre hárul, s hogy annak kellő betöltésére elméleti és gyakorlati ismeretek szükségeltetnek, Hannoverben egyesület alakult háztartási iskolák létesítésére. Az első iskola a hesseni Ofieidenben állítottott fel, hol azonban a rendelkezésre állott helyiségek csakhamar szűknek bizonyultak, minélfogva az iskola a múlt évben Reifensteinba helyeztetett át, hol a kormány az egyesületnek e célra egy nagyobb épületet bocsátott rendelkezésére. Az egyesület most a második ilyen iskolát Hessen-Nassauban Obernkirchenben a nemes hölgyalapítvány céljaira szolgált, szintén a kormány által átengedett épületben állítja fel. A berendezést és felszerelést az egyesület adja, míg a fenntartást az iskola saját jövedelméből fedezi. Ebben az intézetben a műveltebb osztályok felnőtt leányai 18. életévüktől kezdve a háztartás, főzés, kertgazdaság, gyümölcs- és baromfitenyésztés, valamint különféle kézügyességi munkákban nyernek oktatást; egyszersmind állami ösztöndíjak mellett, tanítónők képezetnek falusi leányok és gyári munkások háztartási, gyümölcs-tenyésztési, gyümölcsfeldolgozási és egyéb a falusi jólét emelésének szolgálatában működő iskolák számára.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

— Rovatvezető: Cserhádi Sándor. —

Új mézszapszárítási eljárás.

Gropp-Gustav — Niezychowo (brombergi kerület) Németországban legújabbban szabadalmaztatta (d. R. P., 89c. 116., 760. sz.) azon találmányát, hogy miképpen lehet a cukorgyártás egyik hulladékanyagát, a mézszapot oly módon száraz állapotba hozni, hogy a szárító anyag hozzáadásával a mézszap trágyaértéke fokozódik.

A német szaklapok ezen új eljárásról részletesen emlékeznek meg és azok nyomán ismertették alábbiakban ezen szabadalom lényegét, melynek figyelembe vétele hazánkban is kívánatos.

A mézszap kb. 40% szénasavas meszet és 10% szerves anyagot, foszforsavat és nitrogént tartalmaz; a többi 50%-át friss állapotban a víz teszi ki. Ha a mézszap pénzértékét a benne foglalt trágyaértékkel bíró anyagok után állapítjuk meg, akkor 100 kg.-ja kb. 60 fillért ér, nem annyira a szerves anyagokat, mint inkább a benne foglalt szénasavas meszet tekintve, mely mint alant látni fogjuk, főleg répat termeszto gazdaságokra nézve olyannyira fontos trágyaszert, hogy gazdasági értékét a fenti összegnél magasabbra, 65—70 fillérré tehetjük. Csakhogy értékét nagyon leszűkíti azon körülmény, hogy sok benne a víz, ami, mint értéktelen teher a szállítását nagyon drágává és körülményessé teszi.

A benne foglalt víz miatt a mézszap folyós, legjobb esetben kenősszerű, darabos anyag, amiért is azt azonnal frissében, előkészítés nélkül egyenletesen eloszlatni lehetetlen dolog, pedig a kellő hatás elérésére lehetőleg porszertien kell a földbe hozni. Ha ez nem sikerül, a mézszapdarabok évek múlva is változatlanul megmaradnak a talajban és a mézszapnak nem lesz meg a kívánt hatása.

Az összes eddigi eljárások, melyek a mézszap jó szétosztását, illetve megszáritását célozzák, egyrészt körülményesek, hosszadal-

masak, másrészt sok kézimunkát igénylők és azért tekintettel a kezelendő nagy tömegre, drágák. Hátrányuk még az is, hogy sikerültük nagyon függ az időjárástól.

Szokás a méziszapot, hogy a víz egy részétől megszabaduljon, körülbelül egy évig heverni hagyni és azalatt többször átforgatni, vagy szalmával, sással stb. rétegezve, komposztolni. Gazdaságban leginkább átfagyasztással hozzák a méziszapot oly állapotba, hogy kiszórható legyen. Telen át a méziszapot ki-fuvarozzák azon táblára, melyet meg akarnak meszezni és ott úgy, mint az istállótrágyát lerakják kupaczkokba, úgy, hogy egy-egy kupaczkba kb. 1 mmázsa méziszap kerüljön, amikor is a kellő átfagyás után a méz szétesik és szét-hinthető.

Ezen eljárások körülményes és drága volta visszariasztja a méziszap alkalmazásától még azon gazdákat is, kik közel lévén a cukorgyárakhoz, még jutányosan jutnak hozzá, mert távolabb eső helyekre a fele részben a vizért fizetett nagy fuvarköltés miatt még a gyártól ingyen felajánlott méziszap felhasználása sem fizeti ki magát. Az új eljárás azonban a méziszapot rövid idő alatt kevés költséggel teljesen megfosztja vizétől, miáltal nemcsak tetemesen olcsóbb lesz szállítása, hanem mivel mint por zsákokban szállítható, a méziszap fuvarozásával és alkalmazásával jelenleg járó alkalmatlanságok el lesznek kerülve.

A szabadalmazott új eljárás abban áll, hogy a méziszap arra alkalmas keverékkel lelkkel elaprózott égetett mézszel kevertetik. Az égetett méz az iszaptól mohón elvonja a vizet és azzal kalciumhydroxydot képez; a vegyi egyesülés nagy hőfejlesztéssel jár és a keletkező hő a méziszap vizének egy részét elpárologtatja. A méziszap a vizétől így megszabadulván, a kalciumhydroxyddal száraz, finom és jól szétosztható port képez. A méziszap viztartalma szerint, 1 rész égetett mézszel 5-6 és több súlyrész iszapot lehet megszáritani. A használt méz illetve annak hydroxydjá nagyon értékes tápanyag és hozzáadásával csak fokozódik a száraz méziszap trágyaértéke. Az így nyert mézstrágya zsákolva küldhető és kézzel vagy géppel szórható szét.

Ezen eljárás előnye még az is, hogy a méz hozzákeverése meggátolja a fermentációt, mely a rakásban lévő, nedves méziszapnál mindig beáll.

Ezen eljárással mindjárt a cukorgyárnál szárítani a méziszapot, azon nagy előnnyel jár, hogy így messzebb fekvő répatermesztő gazdaságok is, kiknek eddig a méziszapot nem lehetett felhasználni, jutányosan juthatnának hozzá.

Ez pedig kívánatos azért, mert kultúr-növényeink közt első sorban a cukorrépa kívánja azt, hogy a talajban elegendő méz legyen jelen. A méz ugyanis a talaj nedvesség viszonyainak szabályozásán kívül, a növény-termelés alapját képezi annyiban, amennyiben a méz nemcsak a talajban végbemenő és a növények fejlődésére előnyös homlásokat és vegyfolyamatokat segíti elő, hanem a növények okvetlenül szükséges táplálékát is képezi. Ez áll főleg a répara, a melyben sok a méz és pedig leginkább a levélzetében és minthogy ez állítja elő a cukorrépa legfontosabb alkotórészét, a cukrot, a répatalajból sohasem szabad hiányoznia a méznek. Mézszegény talajon nemcsak kevesebbet terem a répa, hanem kisebb termésében kevesebb lesz a cukor.

A talaj mézszárméka ezenkívül különféle répatbetegségekkel is összefüggésben áll. Így pl. a répa klórozisa mindig kevés méz- és cukortartalommal jár karöltve, ugyanezen jelenséget észlelték nematódás répan is. A cukorrépa gyökérrothadása erős meszezéssel jóformán el-tüntethető. Továbbá, ha a táplálkozás folyamán a répa testében keletkező oxálsavat a méz nem közömbösíti, azaz ártalmatlanná nem teszi, akkor a levelek korán elhálnak, a minék következtében esőkken a cukortermés is.

A talajnak normális mézszárméka tehát a cukorrépa normális fejlődéséhez csak annyira szükséges, mint a többi tápanyag jelenléte. A méz a cukorrépa normális fejlődésének szabályozója és így alapfeltétele a sikeres cukorrépatermesztésnek.

A méz a protoplazmának csak oly fontos alkotórésze, mint pl. a nitrogén; a méz tehát a növény életéhez okvetlenül szükséges. A fiatal répanövények növekedése meszet igényel, amiről gondoskodott a természet az által, hogy a mag gomoly falában sok meszet raktározott le, de ez korántsem elegendő, mert a répa meszet igényel a csirázás kezdetétől a mag beéréseig, vagyis két évi életének egész tartamára és így a talajban lévő részre van utalva.

A répa testében a méz szerepe nemcsak arra szorítkozik, hogy az oxálsavat megkösse, hanem jelenléte szükséges azért is, mert méz nélkül a szénhidrátok átalakulása és vándorlása, tehát a cukor is keletkezési helyéről (alevel-zetből) a raktározási helyére nem mehet végbe.

A méz tehát a növények, első sorban a cukorrépa életével szoros összefüggésben áll és jó hatása nemcsak tisztán talajjavító, hanem fiziológiai szerepében is keresendő.

Pedig éppen a cukorrépa az, melynek nemcsak természetben vitetik ki sok méz, de amelynek természetesen következtében egyébként is sok méz vonatik ki a talajból, éppen az intenzív kultúra következtében. A répa jó erőben lévő talajt és így erősebb trágyázást is kíván. Az nagyobb mérvű trágyázás folytán a talajban előáll szén-sav kat, holdanként kb. 300 kg. meszet kettedszénsavas mézszé alakít át, mely vízben oldható lévén, azzal a mélybe mosatik. A cukorrépatermesztés gyakran nitrogén-trágyázást is kíván és akár salétrom, akár kénsavas ammoniák alakjában adjuk meg a nitrogént, mézszegény talajban elő. Így például felhozható, hogy erős salétromképződésnél kat, holdanként kb. 200 kg. méz vitetik ki a feltalajból. A káliszegény talajon szükségessé váló kálitrágyázással szintén szegényebbé teszünk a talajt mézben, 100 kg. kaimit kb. ugyanannyi mézszegénységet okoz a talajban.

Ez okokból éppen a mézszegény talajjal bíró cukorrépagazdaságokban kell a meszezésről gondoskodni és e célra a répatalajok minemőségénél fogva éppen a méziszapban foglalt méz a legalkalmasabb.

A mézstrágyának ugyanis két főalakját különböztetjük meg, aszerint, amint meszet szén-savas méz alakjában (mész-kő), vagy mint mézszoxydot, illetve hydroxydot tartalmaznak (égetett méz). A természet mész-kőpor a méz indirekt trágyahatását, t. i. hogy a talaj kötöttségét csökkenti, légjárhatóvá teszi, a humuszt elkorhasztja, a nehezen oldódó nyers tápanyagokat felbontja stb., csak kis mértékben és lassan juttatja érvényre, a miért is nem annyira, mint indirekt trágyát, hanem mint direkt trágyát adják a benne foglalt tápanyag, a méz miatt oly mézszegény talajokra, hol a méznek a talaj fizikai tulajdonságaira gyakorolt hatása nem kívánatos, sőt kevesebb nyilvánulása káros is volna, mint pl. mézszegény homokon. Csak hogy költséges volna miatt a szén-savas mész-kőport nem igen alkalmazzák.

Az égetett méz heves hatása és ezért indirekt hatása miatt alkalmasak elsősorban; vizet át nem bocsátó, tulköltött, eserepedésre hajló, tevéketlen talajok megjavítására, friss törések gyepejének gyors elkorhasztására, savanyu talajok közömbösítésére stb.

A méziszap szintén szén-savas meszet tartalmaz, mint a mész-kő, de miután az finom por alakjában csapódik le, gyorsabb hatása ugyan a mész-kőpor szén-savas mézszélénél, de korántsem oly vehemens, mint az égetett méz. Vele nemcsak tápanyagot hozunk a talajba, hanem éppen a talaj fizikai tulajdonságaira és a benne végbemenő kémiai processzusokra gyakorolt kedvező, mérsékelt hatásánál fogva többet ér az amugy is drágább szén-savas mész-kő-

pornál és répatalajon jobb az égetett mézszél, melynek heves hatása különösen a humusz-szús talajokon válnék veszélyessé a szabadddá váló sok-nitrogén miatt, de a humuszszegény talajokon is, hol a humusz tulgyors felbontásával, mondhatni feifalásával a talajt terméketlenné tenné.

Közli: Gyúrfás József

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Cselkó István.

A párisi nemzetközi takarmányozási kongresszus munkálatai.

II.

A takarmányok vétele és eladása elemzés szerint.

Ezen kérdést Girard, a l'Institut nationale agronomique tanára referálta.

Előadásának bevezetésében összehasonlítja a növénytermesztést az állattenyésztéssel. Míg az előbbi téren már áthatotta a gazdákat azon tudat, hogy a termelő ésszerű kihasználása a talaj beható tanulmányozásán és az egymást kiegészítő trágyák helyes megválasztásán alapszik, addig az állattenyésztés terén csak a fajták javítása haladt előre, de a takarmányozás még mindig a régi stádiumában van.

A takarmányozás terén eddig elért tudományos eredmények még nem hatoltak be a gazdák körébe, kik e tekintetben kizárólag tapasztalatra és szokásra támaszkodnak. Ezt legjobban bizonyítja az, hogy az egykori talaj- és trágyaelemzésekkel szemben takarmányok, legyenek ezek természetes vagy ipari eredetűek, ritkán elemzettek, pedig kétséget nem szenved, hogy minden ésszerű takarmányozás alapja a takarmányelemzés.

Foglaljuk tehát röviden össze a takarmányok összetételére vonatkozó jelenlegi ismereteinket. A takarmányelemzés rendszeren a következő alkotórészek meghatározására terjed:

Viz. Ásványi alkotórészek. Zsírok. Fehérjék. Nyers rost. Nitrogénmentes vonatananyagok.

Röviden ezen alkotórészek meghatározásának fontosságát és a meghatározási módot fogjuk megvizsgálni.

Viz. A takarmány viztartalmának ismerete a vevőre igen értékes. A viz sok tekintetben értéknélküli anyag, mely mintegy felhigítja a takarmány tápanyagát s annak szállítási költségeit fokozza. Az ipari takarmányok vételénél különösen ügyelendő arra, hogy a viztartalom ne emelkedjék bizonyos normális fokon túl, mert nagy vízfölösleg valóságos hamisítással egyértelmű. A takarmány eltartása szempontjából is igen fontos a viztartalom, mert száraz takarmány száraz helyen igen jól eltartható, nagy viztartalmu takarmány ellenben hamar penészesedik, miáltal tápanyagban szegényebbé, rossz ízűvé s néha ártalmassá válik. Mindezen okoknál fogva tehát sulyt kell fektetni arra, hogy a takarmányokban a viztartalom helyesen legyen meghatározva.

Ásványi alkotórészek (hamu). Az ásványi alkotórészek mennyisége figyelemmel kísérendő, mert igen magas hamutartalommal hamisításra, t. i. pornak, krétának stb. a takarmányhoz való keverésére, vagy a takarmányban a földes részekről való nem elég gondos megtisztítására következtethetünk.

A takarmány ásványi anyagai közül a gazdára nézve a legfontosabb a foszforsav, mert ennek nem asszimilált része gazdagítja a trágyát és így ennek meghatározása gyakran jogosult. A hamu egy részét képezik a kálisók is, melyeknek túlságos nagy mennyisége a takarmányozást károsan befolyásolja s ezért p. o. a melasszék vételénél az elemzés ezen anyagra is kiterjesztendő.

Zsírok. A zsírok igen jól emészthető, elsőrendű táphatású anyagok, melyek harmadfélszer annyi szénhydráttal egyenértékűek. Meghatározásuk úgy történik, hogy a szárított anyagból a zsírokat ezeknek egy oldószerrel p. o. aether-

rek.
aethe
a zsi
chole
kalm
tartab
datna
maga
vegyi
megh

zik a
időn
dül a
megk
letes
nitrog
szerre
által
alaj
takarm
tartab
azonk
összet
megk
egymá
gyobb
csopor
szeti
ammo
jéknél
hogy
lyekke
nitrog
megk
anyag

növény
nyozás
jól em
része
bakter
kiva,
nőség
hetünk
durvál
értéke
menny
porral
figyel

nines
ugyan
összeg
val és
nak.
szolgál
szer
litható
szerrel

N
tartozó
hanem
fehérje
vonjuk
vonata
szerint
takarm
könnyé
hető e
kísérle
meg. h
megha
tétele
az sen
érték
egy es

A
tanulm
szemp
szerep
letekb
Két an
beható
teljes

rek, széndiszulfiddal, benzinnel, petróleum-aetherrel kioldjuk és mérjük. Csak hogy illy módon a zsirokkal egyidejűleg gyanták, chlorophyl, cholesterin, esetleges alkaloidák, sőt ha az alkalmazott oldószer vagy a vizsgált anyag viz-tartalma, organikus savak és cukrok is kioldatnak, miáltal a zsirmeghatározás a valódinál magasabb értéket ad. E téren tehát még beható vegyi vizsgálatokra van szükség, hogy a zsirmeghatározás tökéletesíthessék.

Fehérjék. Mint ismeretes, a fehérjék képezik a takarmány legértékesebb részét s hosszú időn át a takarmányok összehasonlításánál egyedül a fehérjetartalom volt mérvado. Épen ezért megkívánható, hogy azok meghatározása tökéletes legyen. A fehérjetartalmat rendszerint a nitrogéntartalomból, melyet tetszészerinti módszerrel állapítunk meg. 6'25-el való szorzás által számítjuk. Ezen meghatározási módszer alapját azon feltevés képezi, hogy az összes takarmányok fehérjei 16 százalék nitrogén tartalmazznak, ugyanis $100:16 = 6'25$. Tényleg azonban a takarmányok fehérjei nem állandó összetételűek, a 6'25-el való szorzás tehát csak megközelítő eredményeket ad, melyek azonban egymás közt igen jól összehasonlíthatók. Nagyobb hiba az, hogy rendszerint a fehérjék csoportjába foglaltnak a nem fehérje természetű nitrogéntartalmú anyagok, mint p. o. ammóniumsók, melyek semmi, illetőleg a fehérjékénél sokkal kisebb tápértékkel bírnak. Mint-hogy igen jó módszerekkel rendelkezünk, melyekkel a fehérjéket a nem fehérje természetű nitrogéntartalmú anyagoktól elválaszthatjuk, megkívánható, hogy a takarmány-elemzés ezen anyagok mennyiségét külön-külön tüntesse fel.

Czellulóze (nyers rost). A cellulóze, mely a növényeknek mintegy vázát képezi, a takarmányozásnál szintén tekintetbe veendő. A kevésbé jól emészthető anyagok közé tartozik, de egy-része a belekben, illetőleg az előgyomrokban, baktériumok által oldható szénhidrátokká alakítva, mégis felszívódik; mennyiségéből és minőségéből a takarmány értékére is következtethetünk, mert a szerint, amint az finomabb vagy durvább, több vagy kevesebb, a takarmánytáp-értéke nagyobb vagy kisebb, tulságos nagymennyiségű cellulóze pedig hulladékokkal, faporrall stb. esetleg elkövetett hamisításokra tesz figyelmessé.

A növényi nyers rost meghatározása még nincs eléggé kidolgozva. Nyers rost név alatt ugyanis a takarmányok mindazon részének összegét értjük, melyek a takarmánynak sava-val és luggal történő főzése után visszamaradnak. Az így meghatározott cellulóze nem szolgáltat egy vegyileg meghatározott anyagot s ezért csak azon nyersrostelemzések hasonlíthatók össze, melyek egy és ugyanazon módszerrel végeztek.

Nitrogénmentes vonatanyagok. Ezen csoportba tartozó anyagokat nem közvetlen meghatározás, hanem számítás szolgáltatja. Ha a víz, hamu, fehérjék, zsír és nyersrost összegét 100-ból kivonjuk, a különbözet adja a nitrogénmentes vonatanyagokat. Ezen anyagok, melyeket rendszerint szénhidrátoknak tekintenek, gyakran a takarmány kétharmadát teszik ki és rendkívül könnyen emészthetnek, miért is nem helyteleníthető eléggé az, hogy ily fontos anyagcsoportot kísérletezés elhagyásával számításból állapítsunk meg. Különbözethető való számításnál az előző meghatározások összes, mint láttuk, nem jelentéktelen hibái összegeződnek, de nem helyes az sem, hogy vegyi tulajdonság és főképen táp-érték tekintetében teljesen eltérő anyagokat egy csoportba foglalunk össze.

A nitrogénmentes vonatanyagok behatóbb tanulmányozása elmeleti, de főképen gyakorlati szempontból fontos, mert ezen anyagoknak nagy szerepe van a takarmányozásban. Mely vegyületekből tevődik tehát össze ezen anyagcsoport? Két anyagát, a keményítőt és a cukrot már behatóan ismerjük és ezen a szervezet által teljesen megemészthető vegyületek meghatározása nem is okoz nehézséget. Ujabb vizsgálataik szerint a nitrogénmentes vonatanyagban a keményítőn és cukron kívül még egyéb el-czukrosítható anyagok is foglaltnak t. i. hexosanok, mint pl. a galaktan, pentosanok, mint pl. a xylan és végül hexopentosanok, melyek 6 és 5 szénatommal bíró gummiszerű testek keverékei, mint pl. a pectintestek. Ha mindezen anyagokat meghatározzuk, még ekkor sem fogjuk a nitrogénmentes vonatanyagok teljes összetételét ismerni, de a még visszamaradó meg nem határozott anyagok mennyisége már igen esekély lesz s kétségtelen, hogy tudományos kutatások a növények ezen részének összetételét is meg fogják világítani.

Összefoglalva tehát az eddigieket *Girard* azt kívánja, hogy mindenütt egyenlő módszerekkel végzendő takarmányelemzés foglalja magában a takarmány viz-tartalmát, az összes, hamut, némely esetben a foszforsavat és a kálisókat, a fehérjéket, a nem fehérjeszerű nitrogéntartalmú anyagokat, a nyers rostot, a keményítőt, cukrot és a pentosanokat. Ily részletes elemzés nem szükséges már jól ismert és tanulmányozott anyagoknál, melyeknél már egy-két elemzési adat is igen kitűnő szolgálókat tehet, ha azokat hasonló anyagok elemzési adataival összehasonlítjuk. Ismeretlen természetű, keverékekűl, ipari kezelésen átment anyagoknál azonban lehetőleg részletes elemzést kell kívánnunk, hogy e testek összetételét is pontosan ismerjük.

A takarmányelemzés jelenlegi hiányai mellett is rendkívül fontos szolgálókat tehet a gazdának. A takarmányadagoknak átlagos összetételekből végzett számítása nagyon csálkony és veszélyes, mert a természetes takarmányok összetétele rendkívül változik, évek, talajok, mivélési s trágyázási eljárások, növény-fajták stb. szerint. A takarmányok emészthőségének az eddigi eljárásokkal elért eredményei pedig feltétlenül helyesek maradnak, bár hogy tökéletesíthessék a takarmányelemzés, mivel ezen eredmények megállapításánál a takarmány és a belsár mindig egyenlő módon elemezték meg.

Girard előadásának további folyamán azt kívánja, hogy a takarmányok ára, összetételük szerint szabassék meg; a kereskedő köteleztesék, hogy az eladott áru pontos származását, természetes vagy ipari eredetét, tisztaságát, vegyi összetételét írásbelileg részletezze. Az angol és a belga törvény a takarmányok tápérték-tartalma tekintetében csupán a nitrogéntartalmú anyagok és a zsirok garantálását kívánja, amit ismerve a szénhidrátok rendkívüli elterjedtségét és értékét, elegendőnek nem tekinthetünk. Az áruforgalom azonban tulságosan megnövekedettnek, ha csak garantált összetétellel bíró takarmány volna eladható s ezért e korlátozás a természetes takarmányoknál elengedhető, de mihelyt a kérdéses anyag valamely ipari kezelésen, legyen az csak szárítás, vagy porítás, ment át, az elemzés megkívánandó. Így pl. a szálas és szemestakarmányok, a moslékek, a sörtörköly, a malátacsira szabadon adhatók el, de a szárított moslék és törköly, az olajpogácsák s a különböző lisztek a takarmányozási célra csak elemzés melléklésével lennének áruba boesáthatók.

A takarmányoknál az árat az elemzés alapján nem lehet oly könnyen megállapítani, mint a trágyáknál, melyek salétromsav, káli stb. tartalmuk szerint lesznek fizetve. A takarmányokban foglalt anyagokat nem is vethetjük egybe különböző gyártott anyagokkal, mint a hogy azt Belgiumban teszik, hol a takarmányokban foglalt zsirok kilogrammját a repceolaj kilogrammjának árával fizetik. Ily számítás már azért sem eszközölhető, mert a takarmányokban a zsír mellett mindig előfordulnak a fehérjék és szénhidrátok és mindezen alkatrészek összessége adja meg a takarmány értékét, tehát egy három ismeret-

lennel bíró egyenlettel van dolgunk, melynek megoldását már igen sok rendszerrel kísérelték meg, melyek legtöbbjét ismét el kellett ejteni, mert lehetetlen eredményre vezettek. Jelenleg leginkább *Kühn* módszere van elterjedve, ki a tápérték egységét olyképen állapítja meg, hogy felteszi, ha az emészthető szénhidrátok értéke 1, akkor az emészthető zsirok értéke 2'44 és az emészthető fehérjéké 6. Ezen módszer, mely sok számítással jár, csak azon takarmányokra alkalmazható, melyeknek átlagos emészthetősége ismeretes, s így okvetlen szükséges, hogy ezen eredmények továbbfejlesztése céljából állatkísérletek végeztessenek, melyek megadják majd a pontos módját annak, miképen lehet a takarmány pénzértékét összetételéből egyszerűen megállapítani.

Előadásának befejezésekként *Girard* több indítványt ajánl elfogadásra, melyekben határozati kimondását kéri annak, hogy a takarmányelemzés egyöntetű módszerek kidolgozásával fejlesztessék, továbbá, hogy a takarmányelemzés szolgáljon a takarmányok eladásánál és a takarmányozásnál alapul és végre, hogy mindazon országokban, melyek hazállatok észszerű takarmányozását tanulmányozó intézettel még nem bírnak, állítsassék fel ilyen. Egyidejűleg sürgeti, hogy a takarmányok hamisítása ellen törvényes intézkedések fogantossintassanak.

A takarmányelemzés fejlesztésének szükségességét az előadás megbeszélésénél külföldi ki-küldöttek is elismerték. Így *Alcord* (Egyesült-Államok) felemlítette, hogy Amerikában a kísérleti állomások vegyészeti minden évben összejönnek, az alkalmazott eljárásokat megbeszélék s esetleg módosítják; az új eljárások érvénye ismét egy évig tart. *Dr. Tangl* a takarmányelemzések kiegészítésekként azok kalorimetrikus értékeinek meghatározását ajánlotta s az így tökéletesített elemzés előnyeit ismertette. A kalorikus érték meghaladja a takarmányban foglalt kémiai erélyt, melytől a takarmány fiziológiai értéke függ. Ezzel szemben *Malleve* a kalorimetrikus vizsgálatokat egyelőre főképen tudományos szempontból tartja fontosnak, de azok eredményeit még nem akarja a gyakorlatban meghonosítani.

Az elemzések szükségét különösen *Marlet* hangoztatta, ki oly irányban kíván a lakosságra hatni, hogy az minden termékét, mely nincs egy nyilvános laboratoriumban megelemezve, gyanakodva fogadjon. *Thubé* a mikroszkópiai vizsgálatok fontosságáról szolt, melyek a kémiai elemzéssel együtt fontos biztosítékot szolgáltatnak hamisítások ellen, de némely anyagoknál, p. o. olajpogácsáknál még ezek fizikai állapotát is tekintetbe veendőnek tartja. Az állat ugyanis sokkal nehezebben emészti meg oly pogácsát, melynek részei rosszul vannak elosztva és apró tömegekké vannak összesajtoltva, mint olyat, melynek részei könnyen elválnak egymástól.

A kongresszus ezután még a hamisítások ellen hozandó törvényeket beszélte meg, mire *Girard* összes indítványait elfogadta.

Dr. Zaitschek Arthur.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: *Dr. Hutya Ferencz.*

A sertésvészén átment sertések vészmentessége a szavatosság szempontjából.

Rövid idővel azután, hogy a sertésvész Magyarországon fellépett, általános lett az a tapasztalat, hogy olyan sertések, melyek a sertésvészből felgyógyultak, később még a fertőzésre kedvező körülmények között sem betegedtek meg újból a betegségben. Később, midőn a járvány fokozatosan engedett a heves-ségéből és a betegség enyhébb lefolyása követ-

*) Most inkább *König* módosított számítási eljárása divik, mely 1 : 3 : 3 arány szerint történik.

Rovatvezető.

*) *L. Kisér*l. Közl. III. köt. 205. old. A keményítő meghatározása pentosanok jelenlétében.

keztében mind több állat gyógyult meg, mindinkább szaporodtak az adatok, melyek az első idők tapasztalatait — hábar nem is kivétel nélkül — megerősítették.

Azt az általánosan érvényesnek mutatózó tapasztalatot, hogy a sertésvész egyszeri kiállása rendszerint immunizálja az illető állatot a későbbi fertőzéssel szemben, csakhamar megfelelő módon értékesíteni iparkodtak a sertéskereskedeleim terén főképen a sertés-kereskedők és sertésbiztosítók. Hogy a továbbtartásra szánt állatokat a megbetegedés, önmagukat pedig a megkárosodás ellenében megvédjék, lehetőleg olyan sertéseket vásároltak és vásárolnak ma is, melyekről bebizonyosodott, hogy a betegségben átmentek, tehát nézetük szerint nem fognak többé megbetegedni. Az ilyen „vészen átment” sertések értéke jelentősen, kgmonként átlag körülbelül husz fillérrel emelkedett azokkal szemben, amelyek még nem voltak betegek s így a betegség iránti fogékonyságukat nem veszítették el.

A vevők ez eljárásának indokolt voltát az ő érdekeik szempontjából nem lehet tagadni. Senki sem veheti tőlük rossz néven, ha üzletük kockázatát lehetőleg csökkenteni és a netaláni veszteségek ellen az állatok legjobbnak vélt módon védekezni törekednek s ez okból lehetőleg tartózkodnak olyan állatok vételétől, melyek fogékonyak lévén a sertésvész iránt, a fertőzésnek kitéve esetleg súlyosan megbetegszenek és részben el is hullanak. Ilyen szempontból tekintve a dolgot, a hízalók hasonló eljárása is indokolható, a melylyel vérszemes állatok beállításával közvetve a hízalótelepek vérszemeségét is biztosítani iparkodnak.*)

Tagadhatatlan azonban, hogy a vevők ezen megkülönböztető eljárásából közvetlenül kifolyólag saját szerű visszas helyzet állott elő a tenyésztőkre nézve, melynek hátrányos voltát sokszor kellemetlenül érzik, mely azonban az állategészségrendészet szempontjából is igen komoly kifogás alá esik. Ezidőszert úgyanis az a tenyésztő, aki erélyes védekezésével sertésállományát a sertésvész járványától meg tudta védeni, bizonyos tekintetben hátrányban van azzal szemben, aki a védekezésre nem fordított gondot. Az előbbinek mindig egészséges állatait ugyanis a hízalók és kereskedők nem szívesen és csak alacsonyabb áron veszik, mint az utóbbinak a sertésveszből kigyógyult állatait.

Igaz ugyan, hogy végeredményben legfőbb részben mégis az utóbbi vesz, mert azt a kárt, amelyet állatai egy részének elhullása következtében szenvedett, nem egyenlíti ki a megmaradtaknak magasabb áron történt eladásából eredő nyereség, mindazonáltal éppen a magasabb ár reménye fejében bizonyára nem egy gazda kevésbé erélyesen iparkodik a járvány fellépését megakadályozni, mintha a betegség okozta kárnak semmiféle rekompenzációjára sem volna kilátása.

Ez a helyzet tényleg nagyon visszás és az állategészségügyi viszonyok minél teljesebb javulása érdekében is kívánatos, hogy a mindvégig egészséges állatállományok az ár tekintetében ne részesüljenek kedvezőtlenebb elbánásban, mint a vészen átment állományok. Ez el volna érhető akkor, ha a sertéskereskedők és hízalók, kevesebbet bízva és megvásárolt állatok ellenálló képességében, arra fektetnek a főszólyt, hogy állataikat a befertőztetés veszélyével szemben erélyesen védelmezzék. Racionálisnak és helyesnek tényleg csak azt az eljárást lehet tekinteni, mely következetesen arra törekszik, hogy az állatok születésüktől fogva egészen az értékesítésig, mindvégig, egészségesek maradjanak.

*) Kevésbé indokolt a vészen átment állatok iránti előszeretést azok részéről, akik tenyésztés céljaira vásárolnak vészen átment sertéseket, mert amint erre ezen a helyen is már ismételtelen történt utalás, ezek utódjai mindenek szerint kevesebb ellenálló képességgel lesznek felruházva, mint olyan sertések utódai, melyek a jelen viszonyok között ellenállottak a fertőzésnek.

A sertésveszen átment sertések előnyben részesítése az adás-vevés közben azonban a gyakorlatban más irányban is érezteti a káros hatását, nevezetesen annyiban, hogy az ez alapon megkötött ügyletek elég gyakran utólagos panaszkodásra és perekre szolgáltatnak okot és pedig az eladó és a vevő teljes jóhiszeműsége és korrekt eljárása mellett is.

A jelenleg divó szokás szerint a vevő lehetőleg csak a sertésveszen átment sertéseket óhajt vásárolni és ebből folyólag az eladótól annak igazolását kívánja, hogy állatai a sertésveszen már átmentek s ha a vevő ez iránt megnyugtató választ kap, akkor magasabb egységár mellett köti meg az ügyletet. Teszi ezt abban a feltevésben, hogy az ilyen kikötés mellett megvásárolt állatok között a sertésvész nem fog többé veszteséget okozni, mert abban a tudatban él, hogy a sertésvész kiállása biztosan immunizálja a sertéseket.

Nem éppen ritka azonban az az eset, hogy az említett feltétel alatt megvásárolt sertések között a sertésvész bizonyos idő múlva mégis kiüt és több-kevesebb elhullást okoz, mely veszteséghez még a többi állatok betegség okozta súlyosvesztése által képviselt károsodás is hozzájárul. A vevő az ilyen módon szenvedett veszteségért természetesen megfelelő kártérítést kíván és ezt az eladótól követeli. A sertésvész kitéréséből ugyanis, egészen helyesen arra következtet, hogy a sertések előzőleg nem voltak immunisak; ő azonban immunis sertéseket akart vásárolni és abban a hitben, hogy tényleg azok is, magasabb árt is fizetett értük. Feltevésében csalódva, a saját hibáján kívül szenvedett veszteségért az eladót okolja s a mennyiben az utóbbi a kártérítés megadására nem hajlandó, a dolog perre kerül, melyben többnyire a vevő a pereszes fel. És jogosan!

A vevő ugyanis, midőn kártérítési igényt támaszt, helytelen alaptól indul ki, a mennyiben a sertésvész kiállításának tényét egyenértékűnek veszi az immunitás létesülésével. A valóságban azonban ez nem mindig áll, mert a betegség kiállása nem mindig létesíti az immunitást abban a fokban, a minőre a vevő az ügylet megkötésekor számolt.

A bizonyos betegség kiállása folytán kifejlődő immunitás ugyanis mindig arányban áll a kiállott betegség súlyosságával. Minél súlyosabb volt az állat betegsége, annál intenzívebb és annál hosszabb ideig tart ennek folytán előálló immunitás s megfordítva, minél enyhébb volt a betegség, felgyógyulása után annál kevésbé és annál rövidebb ideig lesz képes újabb fertőzésnek sikeresen ellenállni. Hozzájárul ehhez még az is, hogy magának a fertőzésnek intenzitása sem mindig egyforma s ezért lehetséges, hogy a bizonyos fokig immunis állat, mely mérsékelt erejű fertőzésnek ellenáll, szokatlanul erős fertőzés esetén (pl. nagyon fertőzött helyen is) mégis megbetegszik.

Már most a sertésvész a sertésnyájában esetenként igen különböző módon szokott lefolyni. Ambar ma már ritkák olyan esetek, hogy a betegségben a nyáj $\frac{3}{4}$ — $\frac{5}{6}$ -öde is elpusztulna, most is igen tág határok között ingadozik az elhullási százalék; minél alacsonyabb pedig valamely esetben ez a százalék, annál enyhébb jellegére a járványnak lehet belőle következtetni.

De a járványnak most már általában enyhébb jellegével összhangzásban nemesak az elhullási, hanem a megbetegedési százalék is, bár szintén elég tág határok között ingadozik, rendszerint alacsonyabb, mint volt régebben. Különösen ott, hol a vész terjedését az állatállományban nem nézik féltlenül, hanem elkülönítéssel, áthelyezéssel, fertőtlenítéssel stb. védekeznek ellene, nem ritkán sikerül elfojtani, mielőtt még nagyobb károkat okozott volna.

A fertőzött nyájban tehát egyfelől a megbetegedett állatokban a betegség az egészen enyhe, alig észrevehető kóros jelenségektől egészen a súlyos lefolyásig, illetőleg az elhullásig a legkülönbözőbb fokozatokban kerül észlelés alá, másfelől az állatok kisebb vagy nagyobb száza-

leka egyáltalában meg sem betegszik. Ebből önkényű következik, hogy a járvány lezajlása után élvé maradt sertések immunitásában is meglesznek a legkülönbözőbb fokozatok. A súlyos betegségből felépült állatok ezzel esetleg egész életükre immunisokká lettek olyannyira, hogy később intenzív fertőzéssel is dacolnak, azok ellenben, melyek betegsége enyhébb volt, talán csak egy-két napi rosszulétben nyilvánult, csak pár hónapig, vagy csak pár hétig is képesek a fertőzésnek ellenállni, végül pedig lesznek több-kevesebb számban olyanok is, melyek, mert egyáltalában nem is voltak betegek, megőrizték velőkszületett fogékonyságukat a betegség iránt és egy későbbi alkalommal esetleg súlyosan betegszenek meg.

A tulajdonos, kinek a sertésnyája a járvány lefolyása idejében birtokában volt, később teljes joggal és teljes jóhiszeműséggel mondhatja, hogy a nyájban a járvány uralkodott és lefolyt, illetőleg, hogy a sertések a sertésveszen átmentek. Külön-külön megjelölni azokat az állatokat, melyek tényleg betegek voltak és melyek a járvány közben egészségesek maradtak, a tulajdonos, még ha akarna is, alig képes, mert a sertésvész legenyhébb alakjában egészen könnyű és hamar elmuló kóros jelenségekben nyilvánul, melyek a gondosabb észlelő figyelmét is elkerülhetik. De ha ez a külön egyedenként való megjelölés lehetséges volna is, akkor sem módosulna lényegesen a helyzet, mert a valóban, de csak enyhén megbetegedett állatok szerzett immunitása sokszor olyan gyöngye és olyan rövid ideig tart, hogy a vevő által öhajtott vérszemeség szempontjából alig jöhöt számba. Mindezek alapján tehát a vevő a biztosítékot, hogy a megvásárolt állatok nem fognak később sertésveszen megbetegedni, a dolog természete szerint nem is szerzheti meg. Az eladó az adás-vevési szerződés megkötésekor csak azt igazolhatja, hogy az eladásra szánt állatai között a sertésvész uralkodott és lefolyt vagyis hogy a sertésveszen átmentek, de nem egyúttal azt, hogy az állatok a sertésveszen szemben immunisak. A vevőnek viszont, midőn az ügyletet ezen az alapon megkötö, tájékozva kell lennie az eladó részéről nyújtott biztosíték értéke felől; tudnia kell nevezetesen azt, hogy a betegség kiállása, illetőleg a járvány lezajlása, csak esetenként módosuló fogik, valószínűséggel nyújt az iránt, hogy az állatok nem fognak később sertésveszen megbetegedni, de épséggel nem zárja ki ennek a lehetőségét.

Ha ennek dacára a vevő abból az okból, mert a megvásárolt állatok között később a sertésvész kitért és elhullásokat okozott, kártérítési igényt támaszt az eladóval szemben, akkor nem igen remélheti ennek az igényének érvényesítését,*) mert a per folyamán az eladó könnyen bebizonyíthatja, hogy ő csak a járvány megelőző lezajlásáért és nem a sertések vérszemeségeért vállalt szavatosságot; hogy a dolog természete szerint az utóbbi irányban, az állatok immunitásáért nem is vállalhatott felelőséget és hogy még a betegségnek tényleges kiállása sem zárja ki a később újból való megbetegedés lehetőségét.

Általában, ha úgy az eladó, mint a vevő, a sertések vérszemeségére vonatkozólag adható és kívánható biztosíték, illetőleg szavatosság hordereje és értéke felől megfelelően tájékozódna, akkor előreláthatólag tetemesen csökkenni fog a vérszemeség hiányának okából támasztott perek száma. Másfelől az itt tekintetbe jövő viszonyok alapos ismerete azokat, akik u. n. vészen átment sertéseket továbbtartás céljából vásárolnak, arra fogja készíteni, hogy nem bízva túlságosan a feltételezett vérszemeségben, az ilyen sertéseket is minden lehető módon védjék a befertőztetés veszélyétől. H. F.

*) Egészen eltekintünk itt azoktól az esetektől, midőn az eladó rosszhiszeműleg állítja, hogy sertései között a sertésvész már megelőzőleg uralkodott, mert ilyenkor amennyiben ezen állítás valótlansága bebizonyosított nyer, a vevő kártérítés iránti igénye természetesen el nem vitatható.

Gazdasági egyesületek mozgalmá.

Rovatvezető: de Pottre Brunó.

Az Abauj-tornamegyei gazdasági egyesület a kisgazdák szarvasmarhatenyésztésének emelése czéljából a rendszeren évenként meg tartani szokott tenyészbikavásárait még tenyész-üzővásár és díjazással bővíti ki.

A VII-ik tenyészbika- és az I-ső vásár és kiállítását f. évi április 1., 2. és 3-ik napján fogja megtartani.

A vásáron részt vesznek Abauj-Torna, Borsod, Sáros és Szabolcs vármegyék tenyésztői; pénzbeli jutalmakban azonban csak az Abauj-tornamegyei és Kassa szab. kir. városi tenyésztők saját nevelésű bikái s az abauj-tornamegyei és Kassa sz. kir. városi kisgazdák tulajdonát képező üszői részesülnek.

Díszokleveleken kívül a kisgazdák között 2000 koronáig terjedő pénzdíjak fognak kiosztatni.

A bejelentési határidő márczius 28-a, a felhajtás ideje április 1-seje. A bírálót 2-án d. e. 8 órakor veszi kezdetét; a vásár napja április 3-ika.

A Hevesmegyei gazdasági egyesület egy az egész megye területére kiterjedő fogyasztási és értékesítő szövetkezet alakításán fáradozik, melynek alapszabályait az egyesület választmánya már kidolgozta. Az Országos Központi Hitelszövetkezet égisze alatt indulna meg az új szövetkezet s tagjai gazdák és iparosok lehetnek. A szövetkezet működését kiterjesztené elsősorban a földműveléssel foglalkozók szükségletének közvetítésével, mizelből a fontosabb czikkekből áru, esetleg mintaraktárt tartana. Közvetíteni kívánja a fontosabb vetőmagszükséglet értékesítését és beszerzését s az üzlet fejlődésével programjába venné a gabonaértékesítést is. Egy üzlet rész 30 korona, melynek értéke a szövetkezet fennállása alatt fel nem emelhető. Üzletrezt jegyezhetnek erkölcsi tesztületek és községi szövetkezetek is. Az egész szövetkezetre az Országos Központi Hitelszövetkezet ellenőrzési és felügyeleti jogot gyakorol. Az alapszabályok kimondják, hogy egy-egy tagnak a jegyzett üzletrezték 15%-nál nagyobb hitel nem adható.

A Délvidéki földművelők gazdasági egyesülete igazgató-választmánya f. hó 12-én tartott ülést Temesvárott *Blaskovics* Ferenc országgyűlési képviselő elnöke alatt. Az elnöki megnyitó után *Kraushaar* Károly titkár terjesztette elő jelentését az egyesületnek mult évi november hó 6-áról számoltott működéséről. Az egyesület a lefolyt évben 219 oly eselédet részesített jutalomban, kik hosszabb időn át egy ugyanazon helyen hű szolgálatot teljesítettek. A továbbképző iskolák szép eredménynel 69 községben működtek, a hallgatók száma közel 3000 volt, a kiosztott tiszteletdíjak 6700 koronát tettek ki.

Az egyesület nagy súlyt fektetvén arra, hogy tagjai számára új keresetforrásokat nyisson, életbeléptette a mezőgazdasági háziipari tanfolyamok rendezését. E tanfolyamokat igen szorgalmasan látogatják, a tél felyamán 2760 tárgy készült el, melyek nagy része Budapestre szállítatván, az állandó iparkiallitásban nyertek elhelyezést. A kosárfonáshoz szükséges nyersanyag előteremtése végett az egyesület kiosztott tagjainak fűzfa-dugványokat és már számos községben létesítettek igen jövedelmező fűzfa-telepet. Két községben *Gyertyámoson* és *Billeben* az egyesület seprökészítő tanfolyamot rendezett, melyek szintén igen szép eredményt mutathatnak fel.

A gazdasági ismeretek további terjesztését igen előmozdította *Lumiacsék* Albert, az egyesület vandortanítója nagy agilitása, ki a mult választmány óta 51 gazdakört látogatott meg, 48 gazdasági előadást tartott, melyeket 2563 kisgazda hallgatott.

A gazdakörök száma kettővel szaporodott Dentán és Eleken, és számos helyen most

vannak alakulóban. A tejszövetkezetek működése folyton fejlődik. 60 tejszövetkezet szállítja tejfölét a központi vajszövetkezetbe. A nagy fejlődést legjobban mutatják a következő számok, melyek szerint tavaly a tejszövetkezeteknek 9.550.890 liter tejet, a vajközpontnak 1.282.636 kg. tejfelt szállítottak. Folyó évi márczius hó 1-ig a vajközpont összes bevételei közel 1 millió koronát tesznek.

A tejszövetkezetekkel szoros kapcsolatban áll a tojáskvitel. Egy év folyása alatt 2692 ládat 155.260 korona értékben szállítottak külföldre. Az egyesület a tojásértékesítés közvetítésével azonban nemcsak közvetlen, hanem közvetett hasznot is hozott tagjainak azáltal, hogy maguk a tojáskereskedők is kénytelenek hasonló magas árakat fizetni, mint azt a szövetkezet teszi, úgy, hogy ezáltal a tojásértékesítés ismét egyike lett a délvidéki kisgazda legjövendelőbb termelési ágának. A baromfiállomány javítása és nemesítése czéljából az egyesület 18 db emdeni gumárt, 20 db pekingi gácsért, 33 db bronz-pulykát, 100 db langshan és 24 db plymouth-kakas kicserelését közvetítette.

A szőlőművelés emelése czéljából az egyesület 123.000 nemesített és 70.000 amerikai alanyt osztott ki; a peronospora könnyebb legyőzése végett ez egyesület nagy mennyiségű kékkő közvetítését határozta el a folyó évre mérsékelt áron.

Titkár előterjeszti a f. év május havában rendezendő mezőgazdasági kiállítás ügyét. Az egyesület a szükséges előkészületről már eddig is gondoskodott, a kiállítás látogatásának megkönnyítése végett az egyesület szállítási kedvezményeket kért a kormánytól. A kiállítással kapcsolatos sorsjáték rendezésére már megírt az engedély. A földművelési kormány felirattal felkérte, hogy a kiállítás főbb csoportjai díjazásához összesen 5400 koronával hozzájáruljon. Végül bejelenté a titkár *Darányi* Ignác a földművelési miniszter azon örvendetes elhatározását, mely szerint a kiállítás védnökségének elfogadására késznek nyilatkozott, mely tény legfőbb biztosítéka lesz a kiállítás általános sikerének.

Holász Gyula állattenyésztési felügyelő indítványára az igazgatóválasztmány elhatározza, hogy az állatkiállítás keretében lókiállítás is fog rendezni és ezen csoport díjazásához is megkéri a földművelésügyi miniszter anyagi támogatását.

Titkár bemutatja a mult évi zárszámadást, mely szerint tavaly 34.262 koronányi bevételekkel szemben 31.284 koronányi kiadások merültek fel úgy, hogy az egyesület mult évi mérlege 2977,53 koronányi felesleggel zárult. A választmány a zárszámadást jóváhagyja és az igazgatóságnak a felmentvényt megadja.

Elnök előterjeszti, hogy számos erdélyi birtokos és gazdasági egyesület — köztük az Erdélyi gazdasági egyesület is — felterjesztést intéztek a kormányhoz, hogy a nyugati szarvasmarhafajta tenyésztése ellássék és a jövőben csak a magyar és erdélyi fajtájú szarvasmarha tenyésztése engedélyeztessék. E fajta ugyan kiválóan alkalmas nagy erőkifejtésre, de mióta az egyesület tagjai nagy súlyt fektetnek a tejtermelésre és annak folytonos fejlesztésére törek-szenek, azért az egyesület kötelességének tartja az említett mozgalmat kellőképpen ellensúlyozni; mihez a választmány hozzájárulván, ez irányú felterjesztés küldését határozza el a földművelésügyi miniszterhez.

Végül *Utassy*, a Budapesti Vásárcsarnokot ellátó Gazdák Szövetkezte igazgatója tette meg előterjesztését és élénk szavakkal felhívja a délvidéki gazdákat, hogy terményeiket a jövőben minél tömegesebben az általa képviselt szövetkezetnél tőrekedjenek értékesíteni, mely szövetkezet azon törekvése mellett, hogy a termelők számára a legmagasabb árakat elérje, a közvetítésért igen csekély díjat szed, nyereségre nem dolgozik és minden tekintetben a gazdaközönség érdekeit támogatja.

Blaskovics elnök néhány buzdító szava után a látogatott ülés véget ért.

Szolnok-dobokavármegyei gazdasági egyesület február hó 19-én tartotta *Voith* Simon alelnök elnöke alatt rendes évi közgyűlését. A közgyűlés az egyesület folyó évi működési programját *Szenmáry* József titkár előterjesztése alapján az alábbiakban állapította meg. A választmány utján szakvéleményt mond a megyei mezőgazdasági bizottság hatáskörébe tartozó ügyekben. Az egyesület tagjainak gyümölcsösvány, vetőmag stb. szükségletét kedvezményes áron beszerzi, illetőleg közvetíti. Karöltve a vármegyei mezőgazdasági bizottsággal, bikakiállítás és vásárt, üsző és lódíjazásokat, valamint ügét-versenyt rendez. Az állattenyésztési alap terhére nagytüsti és nagybundájú havasi kosokat kölcsönöz ki a községeknek, falusi néptanítókat ingyen méhkaptaarak adásával buzdít az okszerű méhészkedés terjesztésére, gazdasági előadásokat, felolvasásokat rendez megveszerte, gyümölcsenyésztő kisgazdákat, eselédet jutalmaz s jó gyümölcstermés esetén Deesen gyümölcskiállítást rendez s áldozatokat hoz a körtefatenyésztesnek a megye területén való föllendítésére nézve.

A Zemplénvármegyei gazdasági egyesület szőlészeti szakosztálya február 15-én *Molnár* István elnöke alatt ülést tartott, melyen tudomásul vették, hogy a borértékesítő vállalat létesítésére nézve a kiküldött előkészítő bizottság memorandumot dolgozott ki. A szakosztály sajnálattal vette tudomásul *Molnár* István elnöknek ez állásáról történt lemondását s *Molnár* Istvánnak, mint a szakosztály elnökének Tokaj-Hegyalja rekonstrukciója körül szerzett érdemeiért köszönetét nyilvánítja. Ugyanez ülésen a szőlészeti szakosztály jegyzője: *Staut* József szintén letette a jegyzői tisztelet, illetve az egyesület alapszabályai értelmében a gazdasági egyület titkárának adta át. Az ülés végén beható eszmecsere folyt az olasz borok bozódulásából folyó nagymérvű károkról; az ülésen konkrét javaslatot nem hoztak, de a szakosztály programjába vette, hogy ezen nagyfotosságú kérdést fölszínen tartja s egyik legközelebbi napirendjére újból kitűzi.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

217. kérdés. Szives felvilágosítást kérek a Zappa-féle malacszoptató-készülék beszerzési forrásáról, áráról, továbbá kezeléséről legalább annyit, hogy a tej fokozatosan akkor öntendő-e a készülékbe, mikor a malacok szopnak, illetve amely műescepre nem jut malacz, azon nem folyik-e ki a tej? *A. J.*

218. kérdés. F. évi október hó 1-vel Miskolcz város közelében vagy 40 drbból álló tehénészetet akarok tejtermelés czéljából berendezni; tisztelettel kérem, milyen nyugati fajta tehének volnának legalkalmasabbak? hol lehetne azokat beszerezni? milyen takarmányozás mellett érhető el legalább is közepes tejhozam? Rendelkezésemre áll: takarmányrépa, lóhere, luczerna és gyepszéná, abrak-takarmányok buza, ocsu és dereze. *G. J.*

220. kérdés. Hogyan lehetne nagyobb kiterjedésű hegyi legelőt gyöngye agyagos talajjal legelészerűben feljavítani, mily fűmagvak használandók? A legelő a tavasszal elég jól fejlődik, de a nyári idényig rendszeren teljesen kivész. A területet szántóföldnek nem lehet használni, mivel a termés nem fedezi a magot, a munkát.

221. kérdés. Gazdaságunkhoz 150 hold kitűnő minőségű rét tartozik, *legnagyobb részben elég száraz* és tetszés szerint akár 16-, avagy ökörfogatokkal minden irányban megközelíthető. Szeretném a rétet *sürgősen megjavítani*, hogy nagyobb szénatermést nyerhessék,

Nem-e késő már a műtrágyázás, milyen műtrágya használható és ha fűmagkeveréket nem alkalmaznak, a műtrágya használ-e a már gyenge rétnek?
X. P.

222. kérdés. Körülbelül 1 éves tarka üszöket (250—300 kgr. súlyban) szándékozom egy 550 kilométernyi távolságra vasuton küldeni; 1. hány darab rakható a különböző nagyságu kocsikba; 2. tekintettel az állatok fenti nagyságára s a hosszú utra, okvetlen szükséges-e őket utközben etetés és itatás végett kirakni? 3. Ajánlatosabb-e az üszöket a kocsiban megkötöni vagy szabadon hagyni. 4. Tenyészállatok mily kedvezményben részesülnek vasuti szállításnál.
M. S.

223. kérdés. Egy kovácsnak gépész van ez évre felfogadva, a fölfogadó levélben nincs kikötve semmiféle fölmondás, egyik részről sem. De miután meg nem felel, szeretném elbocsájtani, mert a lovamat nem tudja megvasalni, mindig megsántulnak a vasalás után.

Kérdem tartozok-e neki valami kielégítés-sel, ha elbocsájtom.
F. L.

224. kérdés. Savanyu humuszon, hol a talaj eszga-bigával kevert, állandó kaszálót akar nek létesíteni szarvasmarha részére, mily fűmagokat, minő arányban vessek?
H. G.

225. kérdés. Tanulmányozva a „Gazdasági munkás és eszéledsegélyző pénztárról” szóló miniszteri rendeletet, azon következő két kérdés áll előttem:

1. ha betegség folytán rokkantság 10, illetőleg 15 évi tagság előtt áll be, milyen segélyt kap a tag?

2. ha baleset nélkül halál áll be 5, illetőleg 10 évi tagság előtt, mit kap a tag hátramaradt családjá?

Kérem tehát szives felvilágosításukat a „Köztelek” útján, nem-e hátrányba marad a tag.
Z. K.

226. kérdés. Mivel a kereskedelmi ügy-nökségen kívül gazdasággal is foglalkozom és így a kereskedők érdekét is szem előtt tartom, egy igen lényeges ügyben kérném szives felvilágosítást. Nevezetesen, egy helybeli kereskedő, kizárólag általam szerzett be plombázott arankamentes löheremagot, mégis a debreczeni magvizsgáló hivatal egyik tisztviselője a mult évben a helybeli főkapitány közbenjöttével ezen löheréből mintát vett magához, Debreczenben a magot felülvizsgálta, arankásnak konstataálta és az illető kereskedőt megbírságotla. Megemlítvén még, hogy ily eset számos üzletben előfordult. Tisztelettel kérdem tehát, hol rejlik a hiba és hol lehet a kereskedő orvoslást? Hiszen utóvégre is a kereskedő már többet nem tehet, minthogy olomzárólt magot vásárol.
M. L.

227. kérdés. Mintegy 6000 négyszögöl régi öreg szőlőterületet ültetéssel újból beállítani óhajtok; kérdem, ezélszerű-e az őszszel fel-forgatott (rigolirozott) szőlőtökéktől és pajor férgéktől megtisztított földet megfelelő faj szőlő-vesszővel tavaszkor iszapolás által mindjárt beültetni? továbbá kérdem, hogy a költséges karózás megkimélese céljából ezélszerű-e kissé hullámos és részben sík területű földön négyzetméterrendszerben ültetett szőlőben karók helyett használt táviridasodrony kifeszítésével a szőlőhajtásokat a sodronyra kötni?
H. K.

228. kérdés. Az Orsz. kölcsönös biztosítónál a legutóbbi közgyűlésen történtek miatt felmondtam két biztosításmat, a mire forduló postával megkaptam a sürgős felszólítást, hogy a 100%-os pótdíjat azonnal fizessem be.

Azt szeretném tudni:

1. Jogos volt-e, jogerős-e a közgyűlésen a pótbefizetésre vonatkozólag hozott határozat s tehát meg kell-e fizetni a kért pótbefizetést. — avagy történtek-e és vannak-e folyamatban oly lépések, amelyek ezen közgyűlési határozatnak megmúsítását tervezik és amelyek miatt a pótbefizetés megtagadása jogos és indokolt.

2. Feltéve, hogy a pótbefizetést jog és igazság szerint be kell fizetni, élhetek-e be-

számítással azon a czimen, hogy egyik biztosításom csak 4 hó óta folyt, a hátralévő 8 hónapra pedig a szövetezet már nem visel kockázatot, mert felmondtam, bár a díj egész évre ki volt fizetve, továbbá azon a czimen, hogy másik biztosításomnál ez volt az utolsó fizetéses év s most következne két ingyen év, amelytől felmondásom folytán elesem s amely két évre a szövetezet kockázata is megszűnik.
Csetnek. Sz. A.

Felelet.

A Zappa-féle malaczsopató készülek. (Felelet a 217. sz. kérdésre.) A Zappa-féle malaczsopató készülek olyan egyszerű, hogy azt akármelyik bádogos is elkészítheti. Az általánosan ősmert borjuszopatótól abban különbözik, hogy nem felső lapján van egy gumi-szopóka, hanem oldalsó falának felső részében körös-körül több szopóka van elhelyezve, és pedig az edény kerületének nagyságához mérten 6—12 drb. Ezen gumi-szopókák az edény belsejében vagy egy-egy vékony bádogosóben nyerne folytatást, melyek mindenike az edény alján a közepen szabadon végződnek, vagy pedig gumicsövekben, melyek az edény fenekéig érjenek le. Az edény azután nem töltendő éppen színültig tejjel, hanem leg-féljebb olyan magasságig, mint a minő magasságban a gumi-szopókák állanak. Ha ezután az a tejmennyiség nem elegendő egyszeri szopásra, akkor az edény felső lapján lévő nyíláson illetve töleséren keresztül szopás közben is öntendő lej az edénybe. A Köztelekre való hivatkozással megrendelhető e készülek Fischer Péter és Társa kötszergyárosoknál Budapesten.

Fejős tehének beszerzése és takarmányozása. (Felelet a 218. kérdésre.) Fejős tehének beszerzésénél nagyon sok féle körülmény játszik szerepet, legelső helyen mindenesetre a rendelkezésre álló pénz mennyisége. Ezt is tekintetbe véve, ha az elegendő mennyiségben áll rendelkezésre, szerezzünk be tisztavéri állatokat, mert ezek nemcsak tejelesük által lesznek hasznos hajtók, de azáltal is, hogy a növények mint tenyészállatok lesznek értékesíthetők. Szem előtt tartva ez utóbb említett körülményt, lehetőleg olyan fajta tenyészendő, mely a vidéken is mint tenyészállat a legkeresettebb. Ez esetben a szimmenthali tekintem olyannak s ennek a tenyészését ajánlom, bár a borzderesek jobb tejelek, de mint tenyészanyagot alig lehet értékesíteni. Természetesen a tisztavéri szimmenthali tehének beszerzése kissé költséges dolog, miért is ha elegendő tőke nem áll rendelkezésünkre, ajánlható a nem-sítő keresztezés szimmenthaliival, olyan módon, hogy a beszerzendő silányabb minőségű, de jól tejelek tehénállományra mindig csak szimmenthali bikák boesátandók: ha azután mindig csak a keresztezési termékek állítatnak be a tehénészetbe s azokra ismét csak telivér szimmenthali bikák használtatnak, úgy néhány generáció alatt elérjük, hogy a keresztezési termékek a szimmenthali mellé tökéletesülnek. Ez az eljárás az előbbinél sokkal olcsóbb, de természetesen kevesebb hasznos is hajt, mert a növendékállatokat egyelőre nem lehet mint tenyész anyagot értékesíteni.
csy.

A fejőstehének etetésénél a következő általános szempontokat kell követnünk: A fejőstehenekkel 1000 kg. élősúlyra mintegy 40 kg. takarmányrétet, továbbá lehetőleg 10 kg. vagy több szénát és elegendő tavaszi szalmát tanácsos etetni, az abraktakarmányul használható ocsu és korpa mennyiségét pedig a tej-bőséghez viszonyítva úgy állapítjuk meg, hogy a jobb tehének több abrakot kapjanak mint a gyengébbek. De utóbbi csak akkor vihető keresztül, ha a tehenekeket — nem mint közönségesen szokásos — nagyságuk és színük szerint, hanem tejeleképességük szerint csoportosítva kötjük az istállóba, ami azért is ezélszerű, mert a tehénészetnek nem az a rendelkezése, hogy a szemnek tessenek, hanem hogy a

takarmányt minél jobban értékesítse. Ebből az is következik, hogy az egyes tehének nem maradnak az istállóban mindig ugyanazon a helyen, hanem hogy esetről-esetre a jobban, vagy a kevésbé jól tartandó csoportba helyezünk át némelyeket közülük.

Most pedig vegyünk egy példát. Mondjuk, hogy összes teheneink 1000 kg. élősúlyra 40 kg. takarmányrétet 4 kg. luczernát, 4 kg. löherét, 4 kg. rétisznát és 8 kg. árpaszalmát kapnak naponta. Ebben valószínűen foglaltatik: 19 kg. szárazanyag, 1.27 kg. fehérje, 8.18 kg. zsír és 10.3 kg. szénhidrát. Ezzel azonban még nem érik be a tehenekeket s így ocsut és korpát is fogunk nekik adni, de csak annyit, amennyit tejükkel meg tudnak hálálni; azt azonban, hogy mennyit hálálnak meg, csak próbálgatás által tudhatjuk meg. E végből a tejeleképességük szerint pl. két csoportra osztott tehének közül a gyengébb csoporttal eleintén csak 2—3 kg. abrakot, a jobb csoporttal pedig 4—5 kg. abrakot etetünk s most néhány napi időközben addig szaporítjuk mindkét csoportnál az abrakot, míg azt látjuk, hogy a tehének kezdenek már az abrak további szaporítása iránt hálátlanok lenni. A jobb tehénecsoporttal különben ocsun és korpán kívül más abrakfélét, nevezetesen olajpogácsát vagy maltaecsrát is tanácsos etetni, mert a jó tehén sok abrakot kíván, azt pedig változtatossá ezélszerű tenni.
Csokló.

Fűkeverék hegyi legelőnek. (Felelet a 220. sz. kérdésre.) Hegyi legelő feljavítására a következő fűkeverék ajánlható:

Lolium perenne	4	kg.
" italicum	2	"
Cynosurus cristatus	1.50	"
Festuca durinscule	2.75	"
Avena elatior	2	"
Poa pratensis	2.25	"
Trifolium repens	1	"
Lotus corniculatus	0.50	"
	15.50	kg.

katasztrális holdankint.
Cs. S.

Rét megjavítása. (Felelet a 221. sz. kérdésre.) A rétre a műtrágyát legezélszerűbb késő őszszel vagy kora tavaszszal elszórni, most már késő, mert hatása legfeljebb csak a sarjun volna érezhető. A rétre kat. holdankint 250—300 kg. Thomassalak és 75—100 kg. 40%-os káli a legmegfelelőbb trágya, egyes esetekben az utóbbi el is maradhat, azért legjobb kísérlet utján győződni meg arról, hogy a rétnék minő trágya kell. Legezélszerűbben úgy győződhettünk meg arról, hogy lemértünk egymás mellett 3 egyholdas parcellát, az elsőt trágyázatlanul hagyjuk, a másodikat 250 kg. Thomassalakkal, a harmadikat ezzel és 75 kg. 40%-os kalitrágyával megrágyázzuk. A műtrágya a rétnék akkor is használ. ha fűmagot nem vetünk. Igen számos hazai tapasztalat igazolja, hogy a műtrágyázott rétet termése fokozódik a széna minősége javul, még pedig azért, mert a jobb fűvek nagyobb mértékben elterjednek, a hercfélék bujában nőnek. Tartós termésben azonban a rétet csak úgy tarthatjuk, ha a rétre időnkint 6—7 évi időközben fűmagot vetünk. A jelen viszonyok közé a következő keverék ajánlható.

Francia perje	1	kg.
Tarjós ezinczor	2.5	"
Réticsenkesz	4.5	"
Csomós ebir	2.5	"
Réti perje	2	"
Vörös here	1	"
Fehér here	1	"
Összesen:	14.5	kg.

Növendékállatok vasuti szállítása. (Felelet a 222. sz. kérdésre.) 1. Az egy vasuti kocsiakba rakható állatok számát a marharakodóhoz ki-rendelt állatorvos szakértő határozza meg olyformán, hogy az elszállításra szánt és általa megvizsgált állatok hizási állapotát, természet egybevétit a rendelkezésre álló vasuti kocsi területével.

óra felmondott biztosítása érvényes továbbra is felmondása dacára, mivel a biztosítást az első év után lehet csak felmondani és ha a jövő évben a folyó évi díjakra a pótfizetés jogérvényesen kirovatik, ezen biztosítás után a pótdíjat köteles befizetni, de a társaság a felmondás dacára a biztosítás első évének lejártáig kötelezettségben marad. Szerk.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Az OMGE. közleményei.	513
A „papiros”-kereskedők.	513
Mezőgazdasági napikérdések Németországban.	514
Gazdasági egyesületek mozgalma.	519
Növénytermesztés.	
Uj mézszapszárítási eljárás.	515
Takarmanozás.	
A párisi nemzetk. takarm. kongresszus munkálatai.	516
Állategészségügy.	
A sertésveszen áment sertések vérszennetessége a szavatosság szempontjából.	517
Levelszekrény.	519
Vegyések.	522
Kereskedelem; tőzsde.	523
Szerkesztői üzenetek.	524

Kérjük mindazon tisztelt előfizetőinket, akik előfizetési díjjal hátralékban vannak, hogy **ugy a hátralékot, mind pedig a jövő évnegyed előfizetési díját beküldeni sziveskedjenek.** E célra a lapunk mai összes előfizető példányaihoz csatolt postautalványok használandók fel.

Hazafias tisztelettel:
a kiadóhivatal.

Az urlovasok szövetkezete T. évi versenyei következőleg fognak megtartani: *Alag.* Tavaszi meeting: márczius 31., április 2., 4., 7., 8., 11., 14. *Pozsony:* május 2., 3. *Alag.* Első nyári meeting: június 6., 8., 9. *Alag.* Második nyári meeting: július 4., 6., 7. *Siófok:* július 13., 14. *Alag.* Szeptemberi meeting: szeptember 8., 10., 12., 14., 15. *Alag.* Novemberi meeting: november 3., 5.

A Magyar Földhitelintézet gróf *Dessewffy* Aurél elnöklésével márczius 18-án tartotta évi rendes közgyűlést a tagok élénk részvéte mellett. Az igazgatósági jelentés szerint az előző évi jelentésben vázolt nehéz viszonyok a papírok árfolyamának további csökkenését idézték elő. Ez a körülmény megnehezítette az új jelzálogos kölcsönök lebonyolítását az azok alapján kibocsátandó záloglevelek sikeres értékesítésének nehézségei miatt. Azonban ezek együttesen nem gyakoroltak az intézet zálogleveleire nagyobb hatást, minthogy még a külföldön sem volt tetemesebb mobilizálásuk érezhető, hazánk határain belül pedig az egész jelentéktelen mennyiségre szorítkozott. Az engedélyezett kölcsönök alapján kikocsátott csaknem 10 millió korona záloglevél csekély kivétellel kizárólag hazánk-

ban talált elhelyezést, úgy, hogy ezáltal a nálunk hitelt kereső földbirtokosok hiteligenyeit az év végéig majdnem egészen kielégítette. Átérve a lefolyt év eredményeinek számszerű részletezésére, az 1900. évben beérkezett 1368 jelzálogos kölcsönkötvény 22.947.400 korona kölcsönösszeg erejéig. Megszavatott 958 folyamodónak 14.694.200 korona. Tényleg folyóvá tételt 521 kölcsönvevőnek 9.243.200 K. jelzálogos kölcsön. Rendkívüli törlesztés fejében 375 adós által 2.568.126 korona 48 fillér fizetett vissza. Az intézet keletkezésétől az 1900. év végéig engedélyezett jelzálogos kölcsönök összege az eddig törlesztett összegek levonása nélkül 593.609.960 koronát tesz, mely összesen 19.441 adós fel között oszlott meg. A múlt évi december 31-én fennálló jelzálogos követelések összege 284.748.759 korona 49 fillér, melynek fedezetére 729.339.496 korona 30 fillér értékű jelzálog van lekötve. A vízszabályozási és talajjavítási kölcsönök száma az elmúlt évben 37-re, összege pedig 63.766.800 koronára emelkedett. A szabályozási és talajjavítási kölcsönök beleszámításával az 1900. december 31-én fennálló kölcsönkövetelés összege 345.016.830 korona 95 fillérre emelkedett. Az üzleteredményszámla, levonva abból az intézeti nyugdíjalap alkotására 10 százalékot és a földműveléssel kapcsolatos közművelődési, humanitárius célokra fordítandó 1 százalékot, 851.292 korona 47 fillér tiszta jövedelmet tüntet fel, mely egész összegében a tartalékalaphoz csatolatott. Ezzel együtt az intézetnek, alapítása óta tartalékba helyezett saját szerzeménye 23.364.076 korona 97 fillérre emelkedett.

Gazdák ipari kirándulása. Az OMGE. kereskedelmi és ipari szakosztályának tagjai, kikhez az érdeklődő gazdák is szép számban csatlakoztak. *Forster* Géza igazgató vezetése mellett megtekintették a *magy. kir. államvasuták gépgyárát*, ahol *Melegh* főfelügyelő, és *Blasek*, a gépgyár vezérigénynökségének vezetője bemutatták a látogatóknak a gépgyárban most készült magyar gyártású „Millenium” nevű fűkaszálo marokrakó és kéveköto gépeket, amelyek a párisi kiállításon is nagy feltűnést keltettek. Az idei aratási időnyre ezekből a gépekből eddig 500 darab készült el. A gépek mindegyike alkatrésze rendkívül gondossággal készül és mielőtt a gép egybeállítatnék, minden egyes alkatrész működése szerint is szigorú próbának vetetik alá. Bemutatták a nagyszámban készülő gőzeséplő készleteket is, amelyekből sok garnitúra direkt megrendelésre Oroszország és Románia számára készül. A társaság ezután megtekintette az óriási gyártelep többi részét is, amelyről azt a benyomást nyerték, hogy mindenben csak büszkeséget kelthet, hogy ily rengeteg kiterjedésű magyar gyártelepünk van, amelynek minden zugában pezsgő munka folyik. Délután a társaság a *Ganz és társa* részvénytársaság budai villamosági gyárát kereste fel, ahol *Cserhádi* Jenő igazgató és a gyár mérnökei kalauzolták a kirándult gazdákat, magyarázva azoknak a hatalmas villamos gépeknek és százféle munkagépeknek rendeltetését úgy az iparban, mint a mezőgazdaságban. Jó fűradtan, de tapasztalatokban gazdagodva hagyták el a gazdák a gyárat a késő esti órákban.

Rendelet a sertésveszről. A földművelésügyi miniszter rendeletet intézett az ország törvényhatóságaihoz a sertésvesz tárgyában. A sertésvesz elleni védekezés folytán és a megfelelő óvintézkedések és zárlatok kellő módon való alkalmazása következtében a sertésvesz járványa az ország területén ez évben oly csökkenést mutat, hogy immár csak 271 magyarországi község áll ezen betegség miatt zárlat alatt. A miniszter különösen arra hívja föl a hatóságok figyelmét, hogy a sertésvesz szörvénys fellépése esetén, midőn 1—2 udvar csekélyebb számú állatállományának fertőzése miatt az egész község, sőt az ausztriai kivittl illetőleg az ily községgel szomszédos összes községek zár, illetve forgalmi korlátozás alá kerülnek, igyekezzenek odahatni, hogy 1898. évi 9300. számú rendelet 17. §-ába foglaltak értelmében a fertőzött udvarok sertésállománya mielőbb levágás útján értékesíttessék és a beteg állatok leszurása s a fertőtlenítés kellő fogamatosítása után a zárlat mielőbb feloldható legyen s így nemcsak az illető községnek, de az ausztriai kivittl illetőleg a szintén forgalmi korlátozás alatt levő s vele szomszédos községeknek sertésforgalma mielőbb szabaddá tétessék.

Tenyészállatkiállítás Kisvárdán. A Kisvárdavidéki Gazdakör által f. hó 16-án és 17-én rendezett tenyészállatkiállítás sikere ugy anyagi, mint erkölcsi tekintetben teljes volt. Harminczöt kiállító jelent meg a kiállításon, akik 249 magyar és 21 nyugati bikát, 35 tehenet és 15 kóst állítottak ki. Gróf *Forgách* László mándoki, báró *Sennyey* István páczini, *Szalánczy* Bertalan komorói, *Haas* Ignác kemecsei, gróf *Lónyay* Gábor nagylónyai, *Nozdroniczky* György dőghéi, *Klár* Gusztáv nyiregyházi, *Jármy* Imre és *Miklós* eperjeskei, *Jármy* Ferencz abapuzstai, *Harsányi* Menyhért somi, *Reizman* Herman eszenyi, a *Jászóvári prépostság* riecei, *Lány* Zsigmond kisvárdai tenyészete, egyéb kisebb tenyészetek mellett ugy mennyiség, mint minőség tekintetében igen jól, sőt sok tekintetben kitünően voltak képviselve. A kiállított anyag kitünő voltát bizonyítja az a körülmény, hogy a magyar bikák közül 110 darab lett eladva, amelyekért kerek összegben 59.000 korona vételár folyt be. Hogy ezek a kiállítások a köztenyészet emelésére milyen áldatosan hatnak, annak igazolása az, hogy az eladott jószág közül 102 darab községeknek lett kiosztva. A kiállítás sikere méltán dicséri a kiállítás elnökének, *Szalánczy* Bertalannak fáradságtalan buzgalmat és odaadó működését. De nagy része van ebben a sikerben a kormányának is. A földművelésügyi miniszter 1000 korona segélyösszeget adott díjakra és a rendezésre. Képviseletében pedig leküldötte *Pirkner* János állattenyésztési felügyelőt. A kiállítást 16-án reggel 10 órakor nyitotta meg *Szalánczy* Bertalan a Gazdakör elnöke, amikor megkezdődött a bírál. A bíráló bizottság tagjai voltak gróf *Lónyay* Gábor elnöke alatt báró *Sennyey* Béla *Diószeghy* Pál, *Liptay* Jenő, *Jármy* Ödön, *Bartha* István és *Brezovay* István állattenyésztési felügyelők. A díjazás eredménye a következő volt: Hároméves bika után az első díj br. *Sennyey* István, kétéves bika után a két első díj *Szalánczy* Bertalan és *Jármy*

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk, mint a minőket 27 év óta

Mauthner Ödön csász. és kir. udvari magkereskedése
Budapest, VII., Rottenbiller-utca 33 sz.
VI., Andrássy-ut 23 sz.
szállit.

Imre, a második díj Haas Ignác, Jármy Ferenc és Klár Gusztáv, a harmadik díj gróf Forgách László, Jármy Miklós és Reizman Herman részére adatott ki. Tenyészetért díszoklevelet nyertek gróf Forgách László, Szalánczy Bertalan, idős Lónyay Gábor, Jármy Ferenc, Reizman Herman és Haas Ignác. Elismerő oklevelet nyertek: tenyészetért a Jászvári prépostság riései gazdasága, a kiállított kosokért Haas Ignác és egyes állatokért Nozdroviczky György és Láng Zsigmond. Programjához híven a Gazdakör a kistenyésztők által kiállított állatokat is díjazta. Díjakat nyertek a következők: Kötka János Karászról 40 koronát, Halász József Eperjeskeről 30 koronát, Galambos Ferenc Litérkéről és Borbély István Mándokról egyenként 20 koronát, Szalmári Imre Komoróból, Sajtós Márton Mándokról egyenként 15 koronát, Révész István Thuzséról, Jászai Bertalan Mándokról, Révész Sámuel Thuzséról és Jakab József Mezőladányról egyenként 10 korona díjat nyertek. A díjazás befejezése után közeledre áll össze a nagyszámú közönség, mely alkalomból Liptay Béla a gazdakör elnöke által tett indítványhoz képest, a Gazdakör üdvözlő táviratot menesztett Darányi Ignác földmívelésügyi miniszterhez. Válaszul a miniszter megköszönte a megemlékezést és a tenyész-állatvásár feletti örömeinek adott kifejezést.

Az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédszolgálati Bizottság tagfelvétel iránt mindenféle csoportosan jelentkeznek a mezőgazdasággal foglalkozó munkások és gazdák. Egyes községekben már olyan tömegesen léptek be a Bizottságba, hogy a helyi bizottság is megalakulhatott. Az igazgatóságnál bejelentett becsesek száma harmadfél havi működés után huszonötre emelkedett, melyek közül négy halállal végződött, mind a négy esetben a Pénztár 400-400 koronát fizetett ki a hátramaradt özvegynek és kiskorú gyermekeknek. Az alapítók száma rohamosan emelkedik. Ujabbban az alapítók sorába léptek: Levatic László, Dervarich Imre, Dervarich Akos, ifj. Tisa Imre, báró Berg Gusztáv, Seligmann Kelemen, V. Kardos József, V. Kardos Imre, báró Prónay Gábor, Reich Vilmos, Jenich Adam, dr. Schlauch Lőrincz, Fáy Árpád, dr. Ováry Ferencz, Lészay Ferencz gazdák; a lipótvárosi, a somogyvárosi, a máramarosmegyei, a pest-pilis-solt-kiskunmegyei gazdasági egyesületek, az illavai magyar társaság, a nagybittsei olvasókör, az eleki, a sopronmegyei I., az ó- és törökkanizsai, a zalamegyei gazdasági takarékpénztárak, végül pedig Keszthely, Idvör, Neszmély, Kétegyháza, Jánoshida, Békéscsaba községek, több vármegye és az összes kineztári menésbirtokok.

Uj marharakodó állomások. A m. kir. államasutak vonalán Temes vármegye területén fekvő Uj-Arad állomást és a mohács-pécsi vasút vonalán Baranya vármegye területén fekvő Áta állomást, ez utóbbit kizárólag Grosz Antal üszögi földbirtokos előállatszállymányai részére marharakodó állomásul engedélyezték.

Szőlővesztéssel való házalás. A földmívelési miniszter felhívta a dunántúli hatóságok figyelmét arra, hogy több vidéken a szőlőültetvényekkel házalnak és így hozzák forgalomba a selejtes, kiültetésre nem alkalmas ojtványokat, megkárosítván vele a tapasztalatlan kisgazdákat. Ezen visszaélések megakadályozása végett a miniszter utasította a kerületi szőlészeti és borászati felügyelői teendővel megbízott szakközegeket, hogy amennyiben ez tudomására jön, tegyenek jelentést — bejelentve ugy az eladót, mint a vevőt. Az alispánokat pedig utasította a miniszter, hogy rendelkezését minél szélesebb körben tegyék közhírré.

Magyar bányajog. Dr. Balkay Béla és dr. Szeőke Imre m. kir. bányajogász szerkesztésében egy a hazai bányajog egész anyagát fel-felölő munka jelent meg. Erdeme e munkának főleg abban rejlik, hogy teljesen tájékoztat a fennálló gyakorlat felől, az anyagot a felkeresést rendkívül megkönnyítő formában csoportosítja, a bányahatóságok, bíróságok és pénz-

ügyi hatóságok gyakorlatát teljesen felöleli s azonkívül a nem szakbeli, vagy csak esetenként érdeklődő közönség, valamint a bányászati és jogakadémiai hallgatók részére minden fejezet előtt alkalmas tájékoztatót nyújt. Ára csinos vászonkötésben bérmentes szétküldéssel 6 korona, megrendelhető a „Magyar Pénzügy” közgazdasági szaklap kiadóhivatalánál (Budapest, VII. Almássy-tér 2.).

Borvásár Grácban. Grác városa f. évi április 11-14-ikéig (bez.) a Keplerstrasse 104. sz. a városi épületben borvásárt rendez, melyen a termelők kiállíthatják saját szőlő és gyümölcsboraikat. Bejelenthetők továbbá borászati és pinczegazdasági gépek és készülékek is. Térdij nincs. Bejelentési határidő április 2-ika.

Helyreigazítás. Lapunk 23. számának „A legelőkérdés és a esikőnevelés” című cikkébe értelemzavaró sajtóhiba csuszott be, mit ezenel helyreigazítunk. A nevezett szám 476. oldalán, az első hasáb negyedik sorában epileptikus helyett, eliptikus olvasandó.

Kérjen mezőgazdasági, kertészeti és szőlészeti eszközökről képes árjegyzéket Kelet, J. Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 17. sz. alatti műszergyártól. Szőlőnevelésre szolgáló gumiszalagok a legelősebb nagybani árak mellett kaphatók. Minták kívánatra ingyen és bérmentve. Nagy raktár kerti ollók, kerti ojtókések, nyírógépekben stb.

Megjelent az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” kiadásában Az Ujlaki Uradalom Üzleti berendezése a „Köztelek” szerkesztősége által kitüntetett pályamű. Kétféle hat ábrával. Irta: Wiener Moszkó. Egy hazai belterjes uradalom üzleti ágának jövedelmezőségére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése. 104 oldalas csinos könyv ára portómentes megküldéssel: 55 krajczár. Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.

NYILTTÉR.)*

Most jelent meg
Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán
az O. M. G. E. titkárai szerkesztésében

Köztelek Zsebnaptár
1901-re.

A „Köztelek Zsebnaptár” ezen hetedik évfolyama régi kötösében, javított és tetemesen bővített tartalommal bír.

A „Köztelek Zsebnaptár” minden más zsebnaptárt teljesen nélkülözhetővé tesz.

A „Köztelek Zsebnaptár” ára az O. M. G. E. tagok és a „Köztelek” előfizetői részére bérmentes küldéssel együtt

— 3 korona 50 fillér. —
Megrendelhető

a „Köztelek” kiadóhivatalában,
Budapest,
IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Budapest, 1901. márczius 23.

Az e heti időjárás nagyjából derült és enyhé volt, habár időnkint rövid esapadékokkal egybekötve.

* Az e rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

A hét végén erősebb légáramlatok mellett a hőmérséklet valamivel csökkent és hűvösebbre fordult. A mező munkálatok immár javában folynak és az őszi vetések állása nem ad panaszra okot. A vizállás tartósan magas. A külföldön a vetések állásával kevés kivétellel ugyancsak meg vannak elégedve.

A külföldi piacokon az irányzat ártartó, a forgalom azonban aránylag mérsékelt és nagyjából fogyasztási vételekből áll. A spekuláció alig tanúsít érdeklődést. Amerikából többszörös áringadozásokat jelentettek, melyek részben lokális körülményekre, részben politikai befolyásokra vezethetők vissza, egyenként azonban 1 c. visszaesést mutatnak. A látható buzakészletek 780,000 bushellel csökkentek. Angliában az árak alig szenvedtek változást, prompt buzáknál azonban jobb érdeklődésben részesültek. A német piacokon a fogyasztás élénk vételkedvet tanúsított, mivel a vetések állásával nincsenek megelégedve és az árak emelkedtek; míg a francia piacok jóformán változatlanok maradtak. A forgalom a többi kontinentális piacokon is valamivel élénkebb és az árak is szilárdan tartottak.

Nálunk kenyérmagvak iránt e héten is jó volt az érdeklődés, mi mellett az árak is emelkedtek voltak, éppúgy szilárdak voltak a takarmányzsidékek is.

Az üzleti forgalomról e héten a következőket jelenthetjük:

Buza szilárd irányzatban indult; a malmok vételkedve élénk volt és a tulajdonosok magasabb árakat is érthettek el. A következő napokban azonban a kereslet tetemesen gyengült és az elért árelőny el is vesztett, míg azután a hét második felében, jölehet a hajószalagok nagyobb terjedelmet öltöttek, ismét élénk kereslet érvényesült. Az irányzat ismét szilárdan alakult s a forgalom — főleg raktáru és hajótelekekből állva — is terjedelmes lett; az árak a múlt héthez viszonyítva kb. 15 fillérrel magasabbak. Az összforgalom 200,000 mm., a hethozatalok a statisztikai hivatal kimutatása szerint 125,637 mm.-át tesznek ki, melyből 4476 mm.-át vittek tovább.

Rozs gyorsan emelkedő irányt követett. A kínálat tartósan gyenge, az emelkedésre azonban főleg az ugyancsak gyorsan emelkedett határidőpiac volt befolyással. A kiviteli kereslet e mellett szintén élénk volt és az árak kb. 40 fillérrel javultak. A helyi fogyasztás csak gyengén vett részt az üzletben. Minőség szerint 14-70-15-30 K. jegyzünk helyben és helybeli paritásra. Nyíri állomásokról kínálat hiján csak korlátozott volt a forgalom s Debreczen—Nyíregyháza távolságában átvéve 14-10 K.-ig jegyzünk.

Árpa (takarmány- és hantolási ezélokra) továbbra is csak mérsékeltet van kínálva, míg a kereslet különösen gyárosok részéről élénken alakult. Az árak így szilárdak voltak és fill. emelkedtek. Minőség szerint 12-60-13-10 K.-ig fizetnek helyben, erőteljes szemű áru ezen felül is ér el. Állomásokról átvéve, sör- és malátárpákban a hangulat ugyancsak szilárd, eladások azonban csak szorványosan történek.

Zab tartósan csak gyengén van kínálva, a raktárkészlet is csökkenő és habár a kereslet nem nevezhető élénknek, az árak különösen gyengébb merkantil minőségű áruban kb. 15 fillérrel magasabbak. Az összes forgalom kb. 3000 mm., melynél minőség szerint 12-80-13-10, jobb prima áruért 13-30 K.-ig, finom urasági áruért ennél valamivel többet is fizettek.

Tengeri mérsékelt kereslet és ugyanolyan vételkedv mellett árában csak keveset változott. Budapesti paritásra 10-70-75 K. fizettek, míg Kőbányán korlátozott forgalom mellett 10-90 K. volt elérhető. Tiszavideki állomásokról a kereslet valamivel jobb volt és 10 fillérrel magasabb árak mellett 9-90-10-30 K.-ig fizettek.

Olajmagvak: Készáru káposztarepeze nincs kínálva. Káposztarepeze 1901. augusztusra az 25-10-40 K. jegyez; vadrepeze 14-15, gomborka 28-29 K. jegyez; lenmag 30-32, kendermag budapesti paritásra 19-20 K. jegyez helyben.

Hüvelyesek: Babban alig van forgalom és az irányzat esendes. Fehér törpebabot Gyöngyösön, Fegyűháza 18-50-60, fehér gömbölyűbab Mohács, Baja, Zomboron 16-40-50, Barnababot Kalocsán 13. N.-Károly 11-50 K. jegyzünk. Erdélyi bab minőség és reláció szerint 13-14 K. között jegyez. Köles egy rakomány oláh áru prompt átvételre a 9-80 kelt el vám nélkül 3 óra helyben, míg hazai árut 10-30-10-40 K. készpénzen jegyzünk helyben. Bükköny kevés van kínálva. Budapesti paritásra kb. 18-50 K. jegyez. Muhar budapesti paritásra 15 K.

Napijelentés a gabonáüzletről.
1901. márczius 27.

Két esendes ünnepnap után ma reggel jó hangulatot remélhetünk a tőzsdéről közölhetni, a megjelent malombevásárlók azonban a bő buzakínálat szenben nagyon tartózkodó állápontra helyezkedtek, ergo öt fillérrel olcsóbban kapták az árut. A déli tőzsde felé végre kellemesebbre fordult az irányzat és egyenként az árak a szombatéhoz viszonyítva csak 2½ fillérrel csökkentek.

A külföldi tőzsdék szintén nagyban panaszkodnak rossz üzletmenetről, a csehek plane azt mondják, hogy a budapesti malmok oly olcsón kínálják a finomabb liszteket, hogy jobban conveniál nekik buza helyett egynesen lisztet vásárolni. A bécsi malmok szintén rossz lisztüzleteteket jeleznek.

Készben nálunk ma bőven kínálattott, de a malmok tartózkodó vételkedvével találkozott. Elkelt összesen körülbelül 25.000 méterháza, 2 1/2-5 fillérig olcsóbb árakon.

Rozsban az irányzat szilárd, a kínálat mérsékelt, árak jól tartottak. Helyben és helybeli paritásra azonnali szállítás mellett 15-15.10 koronás, prima minőségű áruért pedig 15.30 koronás készpénzáratat jegyzünk.

Takarmányárban élénkebb kereslet mellett gyenge a kínálat, az árak szilárdan tartottak. Helyben 13 koronát, jobb áruért 13.40 koronát fizetnek.

Zabban szilárd irányzat mellett korlátolt a forgalom. Minőség szerint helyben 12.80-13.10 koronát, kimondottan prima áruért pedig 13.40 koronát jegyzünk.

Tengeri mérsékelt kínálat mellett ma változatlan szilárd volt. Prompt áruért budapesti paritásban 10.75 koronáig érhető el, míg Kőbányán 10.90 koronát fizetnek.

Szeszüzlet.

Az ünnepek folytán a szeszüzletben e héten korlátolt forgalom uralkodott, és a szeszárak ugy azonnali, valamint későbbi szállításra a multheti változatlan szilárd árjegyzés szerint záródnak. Elkelt nagyban finomított szesz 116-116.50 koronáig adózva, 46-46.50 koronáig adózatlanul.

Élesztőszesz szilárd és kisebb tételekben 1 K. drágábban kelt.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 42.—42.50 K.

Bécsi jegyzés 41.—41.40 korona kontingens nyersszeszért.

Prágai jegyzés 111.50 — korona adózott és 38.75 — korona adózatlan szeszért.

Trieszti jegyzés 16.—16.50 korona kiviteli szeszért, 90% hektoliterje.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz e hetek elején gyéren volt ajánlva és csak néhány száz hektoliter kelt el 40-50-41 kor. azonnali és későbbi szállításra.

Budapesti heti jegyzés:	nagyban korona	kicsinyben korona
Finomított szesz	116.—116.50	117.50—118.50
Élesztőszesz	117.—117.50	118.—119.—
Nyersszesz adózva	114.—114.50	115.50—116.50
Denaturált szesz	36.—36.50	37.—37.50

Az árak 10,000 literfokként hordó nélkül hár meotve, budapesti vasutállomáshoz szállítva, készpénz fizetés mellett értendők.

A központi vásáresarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiszerek áráról.

A magyar gazdák vásáresarnok ellátó szövetekezte üzleti jelentése. 1901. márcz. 23.

A hét második felében kielégítő hozatások és változatlan esendes irány mellett az árak lényeges változása nélkül következőleg alakultak üzleti viszonyaink.

A huszúlet főleg borjuk és bányák elhelyezéséből állott. Mindkettőből a hozatások folyton növekedtek és minthogy minőségileg is kifogás alá estek, az értékesítés csak nehezen és nyomott árakon volt eszközölhető. Vidéki borjukért 60, legjobb esetben 72 fillért fizettek egészben s kgként. Prima nehéz bányák 10-12, gyenge minőségűért 6-8 korona volt páronként elérhető. Vidéki sertés most már több érkezik, ára 76-78 fillér kgként.

A tojásüzlet a legutóbbi időben egyre emelkedik, a tartósan kedvező kivitel igen élénk képet kölcsönöz ezen üzletágnak. Az árakban lényeges változást nem mutathatunk fel. Prima áruért 70-70.50 korona volt ládánként elérhető.

Vajban hiányt érez a piac, az egyformán érkező tételek azonnali elhelyezésre találnak leginkább a pesti piacon. Prima teavaj 200-230, főzővaj 150-160 fill. nyert kilónként elhelyezést. Turó 16-24 fillér mellett részint helyben, részint sajtgyárosok részéről vétetik a piacon.

Élőbaromfi kevesebb mennyiségben érkezik, mint a hét első felében, mindazonáltal az árakban javulás nem észlelhető, jelenleg is a korábbi árak vannak érvényben.

Zöldsegtőlékből leginkább kifliburgonya érkezik nagyobb tételekben, melynek elhelyezése az előrehaladott időny miatt, mivel az olasz áru dominálja a piacot, gondot okoz. Méterházaáért 6-8 kor. fizetnek anélkül, hogy a készletekben lényeges apadás támadt volna. Idei saláta 8-14 korona mellett kelt el kosaranként és százként.

Hideghusvásár az Oreczi-életmi piacon. 1901. márczius hó 26-án. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 34 árus 145 drb sertést, 2 árus 7 drb süldőt, 1700 kg. friss húst, 800 kg. füstölt húst, 1000 kg. szalonnát, 400 kg. hájat, 400 kg. kocsonyahúst.

Forgalom közepes. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 96-104 fillér, 1 q 88-90 K., süldő-hus 1 kg. 108-128 fillér, 1 q — K., füstölt sertés-hus 1 kg. 104-124 fillér, 1 q — K., szalonna zsirnak 1 kg. 96-104 fillér, 1 q — K., füstölt szalonna 1 kg. 104-112 fillér, 1 q — K., háj 1 kg. 108-112 fillér,

1 q — K., disznósír 1 kg. 112-120 fillér, 1 q — K., kocsonyahus 1 kg. 64-80 fillér, füstölt sonka 1 kg. 128-144 fillér, 1 q — K.

Hideghusvásár a Garay-téri életmi piacon. 1901. márczius 26-án. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 45 árus 15 darab sertést, 0 árus — darab süldőt, 2000 kgramm friss húst, 1400 kg. füstölt húst, 500 kg. szalonnát, 200 kg. hájat, — kg. zsirt, — kg. kolbászt, — kg. hurkát, — kg. füstölt szalonnát, — kg. kocsonyahúst, — kg. disznósajtot, — kg. (— drb) sonkát, — kg. töpörtöt.

Vidékről és pedig: Nagy-Körösről 5 árus 63 drb sertést, Ceglédről 4 árus 63 drb süldőt. Összesen 9 árus 126 darab sertést.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 92-96 fillér, 1 q 84-86 korona, süldő-hus 1 kg. — fillér, 1 q — korona, füstölt sertés-hus 1 kg. 128-136 fillér, 1 q 112-116 korona, szalonna zsirnak 1 kg. 100-104 fillér, 1 q — korona, füstölt szalonna 1 kg. 128-36 fillér, 1 q — korona, háj 1 kg. 108-110 fillér, 1 q — korona, disznósír 1 kg. —120 fillér, 1 q — korona, kocsonyahus 1 kg. 60-64 fillér, 1 q — korona, füstölt sonka 1 kg. 136-140 fillér, 1 q — korona, kolbász 1 kg. —, disznósajt 1 kg. —, hurka 1 drb —, töpörtő 1 kg. — fillér.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1901. márczius 26-án. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 190 szekér réti széna, 42 szekér muhar, 35 szekér zsupszalma, 12 szekér alomszalma, — takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 21 szekér egyéb takarmány (zabosbukkony, luczerna, sarju stb), 400 zsák szecska.

A forgalom közepes.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 380-560, muhar 480-620, zsupszalma 320-350, alomszalma 280-300, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabosbukkony 540-560, löhere —, luczerna 520-520, köles —, sarju 460-520, szalmaszecska 360-380. Összes kocsiszám 304. Összes súly 425600 kg.

Állatvásárok.

Budapesti szurómarhavásár. 1901. márcz. hó 26-án. A székesfővárosi közigazgató és marhavásár igazgatóságának jelentése.

Felhajtattott: belföldi 1036 db, eladatott 1036 db, galicziai — drb, eladatott — drb, tiroli drb, eladatott — drb, növendék előborju 7 db, eladatott 7 drb, élő bárány — db, eladatott — drb; öltött belföldi 16 drb, eladatott 16 drb, galicziai — drb, eladatott — drb, tiroli — drb, eladatott — drb, bécsi öltött — drb, eladatott — drb, növendék borju — drb, eladatott — drb, öltött bárány 87 drb, eladatott 41 drb, élő kecske — drb, eladatott — drb.

A vásár hangulata élénk volt, az árak emelkedtek.

Árak a következők: Élő borjuk: belföldi — koronáig, kivételesen — koronáig dbonkint, 56-78 — koronáig, kivételesen 80 — koronáig sulyra, galicziai —, kiv. — koronáig drbonkint, — kor-ig, kiv. — koronáig sulyra, tiroli — koronáig kiv. — koronáig drbonkint, — koronáig sulyra, növendék borju — koronáig, kiv. — koronáig drbkint, 44-52 koronáig, kiv. — koronáig sulyra. Öltött borju: belföldi —60 koronáig kiv. — koronáig sulyra, galicziai — koronáig kiv. — koronáig sulyra, tiroli — koronáig, kiv. — koronáig drbonkint, bécsi — koronáig kiv. — koronáig sulyra, kecske — koronáig, kiv. — koronáig páronkint, élő bárány 8-10 — koronáig párja.

Budapesti juhvásár. (1901. márczius hó 26-án. A székesfővárosi közigazgató és marhavásár igazgatóságának jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtattott: Belföldi hizalt ürü 295 darab, eladatott 295 drb, feljavított juhok — drb, eladatott — drb, kisorolt kosok 13 drb, eladatott 13 darab, kiverő juh — drb, eladatott — drb, bárány — drb, eladatott —, kecske — db, eladatott — db, boszniai —, eladatott — db, szerbiai —, eladatott — db, angol keresztelés —, eladatott — db, romániai —, durvaszőrű — db, eladatott — db.

A vásár hangulata élénk volt, az árak emelkedtek.

Árak a következők: Belf. hizl. ürü 41-47. — (—) K. páronkint, 44-48 (—) K.-ig 100 kiló élősúly szerint, feljavított juhok — K. páronkint, — (—) K.-ig 100 kiló élősúly szerint, kisorolt kosok — K.-ig páronkint, — K.-ig 100 kiló élősúly szerint, kiverő juhok 25 — K.-ig páronkint, 36 — K.-ig 100 kil. élős. sz., bárány — K., kecske — K. páronkint, durvaszőrű — K. páronkint, — K.-ig 100 kiló élősúly szerint, szerbiai — K. páronkint, — angol keresztelés — K.-ig élősúly szerint, K. páronkint, romániai — K. páronkint, raczkajuhok — K. páronkint, — K.-ig 100 kiló élősúly szerint.

Bécsi sertésvásár. 1901. márcz. 26-án. (Schleifelder és társai bizományi cég távirati jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtás: 5510 lengyel, 6002 magyar összesen 11512 drb.

A vásár lanyha volt. Árak különként élősúlyban fogyasztási adó nélkül prima 86-88 fillér kivételesen 89 fillér, közepes 68-84 fillér könnyű — fillér, süldő 56-76 fillér.

Szerkesztői üzenetek.

K. T. urnak, Czinkota. A „trieur-bükköny” nem ajánljuk zöldtrágyázási célokra, mert abban a bükkönyön kívül más gyommagvak is vannak.

S. A. urnak, Budapest. Bor eltartásra szánt söröshordók semmi különösebb előkészítést nem igényelnek. Elegendő az alapos kitisztítás, pl. kigőzölés vagy forrázás és kimosás után. Igaz ugyan, hogy a sörös hordók belül szurokkal vagy gyantával be vannak vonva, de ez a bornak épen ugy nem árt, mint a sörnek sines ártalmára.

N. J. urnak, Barcs telep. Cserháti Sándor könyvét ajánljuk, amely ez irányban bő felvilágosítást ad. — „Különleges növénytermelés”, ára 4 korona. Kapható szerzőnél Magyar-Óvárott.

K. A. urnak, Szabadka. Hegyközségi rendtartási minta a földművelésügyi miniszteriumban lesz kapható — és amennyiben a jövő hónap vége felé már nyomtatásban megjelenik — tessék akkor odafordulni. Ezen mintát különben is, annak idején, valamennyi törvényhatóság megfogja kapni.

P. B. urnak, Budapest. A szőzösbükköny tavaszal ajánlatosabb vetni, midőn is egy magyar holdra szórva vetve 0-6 hl., míg sorba vetve, csak 0-5 hl. szükségeltetik.

M. B. urnak, Tessed. A szeszlámpákról szivesen küld árjegyzéket Kalmár Sándor Budapest, IV., Károlykört 8. Tessedk hozzáfordulni.

T. S. urnak, Kis-Mánya. Méltóztassék a földművelésügyi miniszterium erdészeti osztályához fordulni, ahol szivesen adnak utbaigazítást.

Cs. Gy. urnak, Bács-Feketehegy. Amennyiben a fermentáció folytoni kigyulladás — kötelességmulasztást képez, amit véleményünk szerint a biztosító-társaság nem tartozik fizetni.

B. J. urnak, Jakabfa. A földművelésiskolát végzett tanulók nem tekintenek okleveles gazdatiszteknek s a birtokos és gazdatiszt közötti jogviszonyok szabályozásáról szóló törvény 24-ik §-a szerint okleveles gazdatisztek tekintetik az a magyar állampolgár, akinek valamely gazdasági főiskola, vagy gazdasági tanintézet által kiállított oklevele vagy végbizonyítványa van. A három óra való földmunkás jogos volt, mert felévi földmunkás a kuria döntvénye szerint csakis szakképzett és önálló intézői szolgálatot teljesítő gazdatiszteknek jár.

R. Pta-Galambos. Intézkedtünk, hogy a Gazdatisztek Nyugdíjintézetének ügyvezetősége a kellő felvilágosításokat ezen intézettel Önnek levélben megadja és az alapszabályok és díjtáblázatokat rendelkezésére bocsátja.

Ellsmert kitűnő hazai gyártmány!

1600 gőzcséplőkészlet üzemben!

CZIM:

ELSŐ MAGYAR

gazdasági gépgyár

RÉSZVÉNYTÁRSULAT

BUDAPESTEN,

KÜLSŐ VÁCZI-UT 7. SZÁM.

Gőzcséplőkészletek

2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12 lóerejűek.

Magánjárók

(utí mezdonyok.)

Kérjék minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Árjegyzék kívánatra díjmentesen kiküldtük.

130 Mauthner-féle vörös Mamuth

132 Mauthner-féle fehér olajbogyóalaku

128 Mauthner-féle oberndorfi

126 Mauthner-féle eckendorfi

134 Mauthner-féle sárga olajbogyóalaku

Sárga henger

Francia takarmány-czukorrépa

AZ
OLY KITÜNÖEN BEVALT
IMPREGNÁLT
TAKARMÁNYRÉPA-MAG
EGYEDÜL
MAUTHNER ÖDÖN
 CS. ÉS KIR. UDVARI MAGKERESKEDÉSÉBEN
KAPHATÓ
BUDAPESTEN
 ROTTENBILLER UTCZA 33. ÉS ANDRÁSSY-UT 23.

Etetési célokra az országos chemiai intézet a központi vegykeresleti állomás vegyelmezése alapján, **legjobban ajánlható saját gyártmányu:**

rizstakarmány- lisztünk

vegyi összetétele:

Zsír	13.74%
Protein	15.40%
N. mentes anyag	47.55%

Mintákkal és felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Királyalmi derczenk

vegyi összetétele:

Zsír	6.14%
Protein	12.75%
N. mentes anyag	57.78%

Mintákkal és felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Élelmi szerek értékesítését eszközlik az előírt % mellett.

Felvilágosítást és csomagolási utasítást ingyen nyújt tagok és nem tagoknak.

Azonnal készpénz-számlálás.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOKÁBAN.

Sürgőnyozim: Aurora—Budapest.

Értékesítésre elfogad:

Husneműket, füstölt húst, vadakat, szárnyasokat — élő és leölt állapotban, tojást, vaját, halat burgonyát, káposztát, zöldségféléket, gyümölcsöt stb.

Tölgymakk

nemkülönböző mindenféle erdészeti fa cserje és gyümölcsmagot ajánl a

Magy. magpergető-gyár
Faragó Béla Zala-Egerszegen;
minden kiállításon kitüntetve, legutóbb

Párisban ezüst éremmel.

Árjegyzék bérmentve.

Királyhalmán
(Csongrád megye, posta, távirat, vasút)
Szobonya Bertalan futóhomok területén óriási gyümölcsű **őszi barack ojtvány** (mandulára) 20 krajcárjával, továbbá **bor és csemege** 3575 **szőlővessző kapható.**
~ Árjegyzéket küld. ~

Hirdetmény.

Oszták—magyar—svájci vasúti kötelek. Oszták—magyar—svájci délbadi áruforgalom. (Díjzabások érvényen kívül helyezése.)

F. évi április hó 30-ával a fenti forgalmakban érvényben álló következő díjzabások hatályon kívül helyeztetnek és pedig: 1. Az oszták—magyar—svájci délbadi forgalomban: 1886. évi szeptember 1-től érvényes II. rész, 2. füzet. — 2. Az oszták—magyar—svájci vasúti kötelekben: a) kivételes díjzabás tojás szállítására, érvényes 1893. február hó 1-től, b) kivételes díjzabás gyorsárúként szállítandó élelmiszerekre érvényes 1893. decz. 1-től, kivételes díjzabás „bizonyos cikkek” (ásványvíz, dohány és zsiradék) szállítására érvényes 1895. február 1-től, és d) kivételes díjzabás aszalt gyümölcs szállítására érvényes 1896. február hó 1-től. Budapest, 1901. márczius havában.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a részes vasutak nevében is.

Ideg és bőr betegségeket

gyökeresen gyógyít számos évi kórházi működése alatt nyert gazdag tapasztalatai alapján
med. univ.

Dr. FABINYI

v. kórházi orvos, specialista.

Meglepő eredmény gyengeségi állapotoknál.

Rendelés 9—3-ig; este 6—8-ig.

BUDAPESTEN,

VII. ker., Erzsébet-körút 12. szám.

Levelekre díjtalanul válasz, kívánatra gyógyszerek.

Angol növendéksertés

vagy jó keresztetés nagyobb tömegben

megvételre kerestetik.

Ajánlatok részletezéssel és árjelöléssel

RUDA ERNŐ és TÁRSAINHOZ

3639

BUDAPEST,

V., Hold-u. 15. sz. intézendők.

Pályázat.

A győrmegyei gazdasági egyesület

titkári állásra

pályázatot hirdet.

Feltételek:

1. Pályázhat minden gazdasági szakismerettel bíró, lehetőleg gazdasági tanintézet végzett magyar állampolgár, a ki a levelezés és egyéb fogalmi zás terén kellő gyakorlattal bír.
2. A pályázó szakképzettségét, illetőleg minőségét igazoló okmányok a kérvényhez csatolandók.
3. A titkár illetménye évi 2000 korona fizetés és 400 korona lakbér.
4. A pályázati kérvények a „Győrmegyei gazdasági egyesület” közgyűléséhez intézve a titkári hivatalhoz Győrött címzendők.
5. Pályázati határidő 1901. május hó 1-ig, később beérkezett kérvények figyelembe nem vehetők.

Kelt Győrött, 1901. márczius 4.

Fricke Emil s. k.

3654

első alelnök.

HIRDET MÉNY.

Draskovich Iván Gróf ömeltósága baranya-sellyei uradalma Erzsébet pusztai tiszta magyar fajta törzsgulya tenyészetéből

4 db 3 éves és 14 db 2 éves tenyészbika eladó.

Ezen bikák a múlt évi pécsi tenyészállatvásáron díszokmányt, az e hó 10—11-én Budapesten tartott tenyészállatvásáron az I-ső és II-ik bika díjat nyerték. Az eladást

MÁTTYUS SAMU uradalmi gazdatiszt eszközli

Erzsébet-pusztán

u. p. Baranya-Sellye. Sürgöny: Sztára-Zahita pályaudvarra, a mi egyszersmind vasutállomás is.

Eladó tehenészet.

Gróf Hadik Barkóczy Endre ur ö méltósága tavarnai (Zemplénmegye) uradalmában, 22 darab tehen és 24 darab különféle nemű és korai növendékből álló, orsz. törzskönyvezett és tuberculinozott simmentháli tehenészet eladó.

Bővebb felvilágosítással

az uradalmi tisztartóság

Tavarnán szolgál.

3652

Szőlőkaró-eladás.

Kitünő minőségű hasított, hegyezett és tisztított **tölgyfa szőlőkaró** 1-60, 1-80 és 2 méter hosszban bármely állomásra szállítva minden mennyiségben kapható:

NEY ÁRMIN fakereskedőnél

Kolozsvártt, Kornis-utca I. sz.

A karók 20 darabos csomagokba vannak dróttal kötve.

3643

KAINIT

nagyban és kicsinyben.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál (Budapest Köztelek).

Á r a k :

nagyban waggon-rakományként ab Leopoldshall-Stassfurt, ömlesztett állapotban 106 frt, zsákban szállítva 130 frt. A vasúti szállítási költség a különböző távolságu rendeltetési állomások szerint 130—140 frt között változik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkból egyesületi tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt.

A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árát egyesületük pénztárához beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény átvételénél fizetendők.

19330. szám.

Gabonaeladási hirdetemény.

Az apatini m. kir. erdőhivatalnál

1901. évi április hó 9-én d. e. 9 órakor

az alább felsorolt gabonaneműek nyilvános árverésen el fognak adni.

A szóbeli verseny megkezdése előtt egy koronás bélyeggel és 15% bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlatok is beadhatók, melyekben minden egyes tárgy vagy részletre felajánlott összeg külön-külön számokkal és betűkkel is kiírandó.

Az árverési és szerződési feltételek, ugyszintén az eladásra kerülő termények is, — melyekből minták nem küldetnek — az apatini m. kir. erdőhivatalnál, valamint a bezdáni, doroszlói és palánkai m. kir. erdőgondnokságoknál megtekinthetők.

I. **Tiszta buza**: az apatini magtárban 909 q., a bodrogh-monostorszegi magtárban 756 q., a palánkai magtárban 1681 q.

II. **Kétszeres buza**: a bodrogh-monostorszegi magtárban 383 q.

III. **Zab**: az apatini magtárban és az erdőhivatali épület padlásán 830 q., a b.-monostorszegi magtárban 492 q., a palánkai magtárban 921 q.

IV. **Fehér bab**: a b.-monostorszegi magtárban 132 q.

V. **Csöves kukorica**: az apatini erdőhivatali épület padlásán, az ottani görében és gabormagtárban 910 q., a bezdán-kozorai görében 2819 q., a doroszlói görében 1003 q., a palánkai görében 1765 q. és a plávnai görében 186 q.

Kikiáltási árak az első ajánlatok.

Budapest, 1901. évi március hó 20-án.

3646

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Előfizetési felhívás!

„HAZÁNK“

politikai napilap

f. évi április hó 1-től új előfizetési negyedét nyit meg.

A „**Hazánk**“ a magyar gazdák lapja. Párt-politikai lekötöttség nélkül képviseli a magyar faj és a magyar föld érdekét. Küzd az agrár-programm parlamenti érvényesüléséért. Védelmet minden, a nemzeti termelésre támaszkodó becsületes és produktív munka jogát. Őrzi a vallás-erkölcsi alapokat.

A „**Hazánk**“ szerkesztősége ujjá szerveződött és megerősült. Ezzel együtt a lap terjedelme nőtt, tartalma gazdagodott úgy, hogy szaklapokon kívül minden más ujságot nélkülözhetővé tesz.

A „**Hazánk**“-ból tartalmas sajtóorganumot teremthet a gazdaközönség. Arról pedig, hogy a „**Hazánk**“ már most kielégíti-e az olvasóközönség igényeit, meggyőződhetik minden előfizető.

Előfizetők nélkül nem lendülhet fel semmiféle ujság, akármilyen szilárd erkölcsi létalapja legyen is. Mert az ujságcsinálás technikája pénzkérdés, a pénznek pedig az előfizetésekből kell befolytania.

Mert a „**Hazánk**“-nak háta mögött nem áll a kapitalizmus, mely bő anyagi eszközöket szolgáltatson céljaira, hanem csak a gazdák, a kik szerény előfizetésükkal támogatják.

Ha a „**Hazánk**“ erőforrásokhoz jut, olyan magas színvonalra emelhető, hogy minden gazdára nézve nélkülözhetetlenné válik.

Teremtsen magának a gazdaközönség egy valóban hatalmas sajtóorganumot s fizessen elő a „**Hazánk**“-ra.

A „**HAZÁNK**“ előfizetési ára:

Egész évre 28 korona

Fél évre 14 „

Negyed évre 7 „

A „**HAZÁNK**“ kiadóhivatala

BUDAPEST,

VIII., Szentkirályi-utca 28.

442. szám 1901.

Földhaszonbérbeadási hirdetés.

A m. kir. közalapítványi uradalom 1901. évi október 1-től a Temesvármegyében fekvő következő birtokait adja haszonbérbe, és pedig:

- 1) a **Temes-Doboz község** határabani 863⁹²⁷/₁₆₀₀ kat. holdat házilagos gazdálkodás kötelezettsége mellett 12 évi időtartamra.
- 2) az **Unip és Ujlak községek** határabani 851⁹¹⁴/₁₆₀₀ kat. holdat házilagos gazdálkodás és egy bérlőlak építésének kötelezettsége mellett 12 évi időtartamra.
- 3) a **Zsebely község** határabani 493⁸⁴¹/₁₆₀₀ kat. holdat házilagos gazdálkodás kötelezettsége mellett és időközbeni felmondhatási jognak fentartásával 6 évi időtartamra.
- 4) a **Keped község** határabani 469⁹⁰²/₁₆₀₀ kat. holdat legeltetési haszonélvezetre 6 évi időtartamra; és
- 5) **Liebling község** határabani 979¹³⁹⁶/₁₆₀₀ kat. holdat négyes nyomás melletti szabad gazdálkodásra és időközbeni felmondhatási jognak fentartásával 6 évi időtartamra.

A haszonbérbeadások zárt ajánlatu versenytárgyalással egybekötött nyilvános szóbeli árveréseken fognak eszközöltetni, és pedig

1901. évi május hó 15-én délelőtt 10 órakor

a Buziás fürdőhelyen székelő közalap. ker. főtiszttség hivatalos helyiségében.

Ezen határnapokra bérelni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy 1 koronás bélyeggel ellátott és kellő bánatpénzzel felszerelt írásos zárt ajánlataikat, melyekben a holdankénti megajánlott évi haszonbér összege számokkal és betűkkel kiírandó és kijelentendő, hogy ajánlattevő a bérbeadási feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti, — bértárgyanként külön borítékozva a fenti határidők előtt alírótt főtiszttséghez nyujtsák be a kitűzött határnap előtti napig, míg a határnapon azok az árverési bizottságnak adandók át, a borítékra feljegyezvén, hogy az ajánlat, mely bértárgyra vonatkozik.

Bánatpénzül a bérelni szándékozott birtoktest minden holdja után kettő (2) korona csatolandó az írásos ajánlatokhoz vagy teendő le a szóbeli ajánlat megtétele előtt készpénzben vagy az állam által óvadékképpesen nyilvánított értékpapirokban.

Oly egyének, kik gyámhatalom vagy gondnokság alatt állanak, ugyszintén, a kik az uradalommal szemben hátralékos tartoztatban vannak vagy bármé czimen perben állanak, az árverésből ki vannak zárva.

Elkészve érkezett vagy utóajánlatok, valamint kellően ki nem állított vagy fel nem szerelték figyelembe vétetni nem fognak. Az ajánlattevők közti szabad választási jog uradalomnak fenntartatik.

A részletes haszonbéri feltételek alírótt főtiszttségnél valamint az 1 alatti a zsidovini, a 4 alattiakra a nagyköveresi-, a 2 és 5 alattiakra a törökszákosi és a 3 alattiakra a csákovai közalap. uradalmi ispánságoknál a szokásos hivatalos órák alatt betekinthetők vagy érdeklődők költségeire lemásolhatók.

Buziáson, 1901. évi márczius hó 15-én.

3831

M. kir. közalap. gazd. ker. főtiszttség.

Kizárólag elsőrendű

magyar erdélyi faj

igás ökör

és növendék marha

gazdag választékban kapható

LÁSZLÓ TESTVÉREK gazdaságában

Nagy-Iklódon posta- távirda- és vasutállomás

a Szamosvölgyén Kolozsvár közelében.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

tulajdonát képező Istvántelki szőlőtelepen kisajátítás folytán a következő felszerelések és ojtvány szőlővesszők az alább jelzett árban

ELADÓK:

3000	Ripária Sauvage alanyra ójtót 1 éves mézes fehér ojt. dbként	20
500	" " " " " " " " " " " "	26
500	" " " " " " " " " " " "	20
1	Eclair permetező gép használt	20.-
1	Mabil rendszerű borprés 1 1/2 hektoliteres űrtartalommal	110.-

Az árak a Palota-ujpesti állomásra állítva értendők, az ojtványok csomagolásáért ezrenként 2 koronát számítunk.

Megrendelések az

Országos Magyar Gazdasági Egyesület

igazgatójához intézendők.

Magy. kir. államvasutak. Igazgatóság.

33196/C--II/901. szám

Hirdetmény.

Osztrák-lindau vorarlbergi vasuti kötelék.

(A petroleum szállítására érvényes 25. számú kivételes díjszabás hatályon kívül helyezése).

Az 1896. márczius 1-től érvényes II. rész 2. füzet, illetve az 1897. évi október 1-től és 1900. évi április 1-től érvényes II., illetve V. számú pótlékban nyers és finomított petroleumra, kék- és zöldolajra stb. érvényes 25. számú kivételes díjszabás tételei 1901. márczius 31-vel hatályon kívül helyeztetnek.

Ezen díjtételek helyébe a „Vasuti és Közlekedési Közlöny”-ben egyidejűleg közzéteendő hirdetmény útján f. évi április hó 1-vel visszavonásig, de legkésőbb 1901. december hó 31-éig új díjtételek lépnek életbe.

Budapest, 1901. márczius 11.

A magy. kir. államvasutak a részes vasutak nevében is.

Eladó szőlővessző.

Nyirbátori immunis homoki szőlőtelepekről, 1901. évi tavaszán a következő fajtisza tökéletesen beérett és minden betegségűl ment sima és gyökeres szőlővessző kerül eladásra:

60.000	drb olasz rizling, sima	ezre	6	kor.
40.000	" " " " " " " " " " " "	"	20	"
12.000	" " " " " " " " " " " "	"	8	"
8.000	" merlót " " " " " " " " " "	"	6	"
4.000	" piros bakar " " " " " " " " " "	"	6	"
15.000	" chasselas blanc " " " " " " " " " "	"	10	"
15.000	" " " rouge " " " " " " " " " "	"	10	"
5.000	" oportó " " " " " " " " " "	"	6	"
5.000	" muscat Alexander sima " " " " " " " " " "	"	8	"
800	" rosa mina di vacca " " " " " " " " " "	száza	5	"
800	" muscat joszling " " " " " " " " " "	"	4	"

Ugyanitt nagymennyiségű

argenteuilli spárgagyökér

2 éves, ezre 30 korona.

Megrendelésnél az összeg 1/3-a előlegül küldendő, a maradvány utánvétellel szedetik be.

„BONI”

gyártelep és mezőgazdasági részvény-társaság.
NYIRBÁTOR.

3577

A szőlő és burgonya peronosporájának

a legbiztosabb, kényelmesebb (a rézgálicznál) és olcsóbb ellenszere
a dr. Aschenbrandt-féle bordói-por.

Ára Budapesten a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” rak-tárában:

50 lgos zsákokban	à kg. 76 fillér.
10 lgos zsákokban	à kg. 80
5 lgos zsákokban	à kg. 80

A szőlő első permetezéséhez 1%-1½%, második permetezéséhez 1½-2%; harmadik permetezéséhez 1%-os oldatot használunk. — Egy kat. holdra kell 3 permetezéshez 22-25 kg. bordói por, 25-30%-al kevesebb, mint a tiszta rézgáliczból.

A port konyhaszítván a vízbe szitáljuk és kész az oldat.

A szőlő OIDIUM

(lisztharmat) betegségének,

legbiztosabb, olcsó és a szőlőt egyéb bajoktól is védő ellenszere
a dr. Aschenbrandt-féle réz-kénpor.

Ára Budapesten a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” rak-tárában:

50 kg. zsákokban	à kg. 52 fillér.
10 kg. zsákokban	à kg. 56
5 kg. zsákokban	à kg. 56

A hol az 1900-ik évben volt oidium először április hóban, a mikor a szőlő hajtása 10-12 cm., porozzunk; másodsor június hó végén, harmadszor augusztus hóban. — Egy kat. holdra kell 3 porozás-hoz 15-18 kg. rézkénpor. Sokkal kevesebb fogy belőle mint a közönséges kénporból.

Megrendelések a pénz beküldése, vagy utánvétel ellenében a

„Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez” intézendők, Budapest, Alkotmány-u. 31.
A gyártás korlátolt, tessék idejekorán rendelni.

450 intelligens magyar gazda elismerő bizonyítványát a használati utasítással együtt bárkinek megküldi a szövetkezet.

1900.

I. A dr. Aschenbrandt-féle bordói-por elismerő levelei.

Rác-Almás (Fehér vm.).

Az idén először használtam dr. Aschenbrandt-féle bordói port a peronoszpóra ellen, melynek hatásával teljesen meg voltam elégedve. **Bajor József,** szőlőbirtokos.

Debreczen.

Az eddigi tapasztalataim szerint a „bordói por” oldata sokáig látható a levélzeten; az oldat elkészítése könnyebb, mint a rézgálic és mészkeveréké, a munkája pedig tisztább. Kívánatos volna, hogy a por vidékünkön jobban ismertüljön, mert a birtokosok tudományos része még létezéséről sem tud. **Trocsányi Ferencz,** szőlőbirtokos.

Nagy-Gombos (Heves vm.).

A küldött dr. Aschenbrandt-féle „bordói-porral” igen megvoltam elégedve, mert szőlőmet a peronoszpóra ellen tökéletesen megvédtém, a mellett könnyen kezelhető, a gépet nem ronja és perzselésnek nyoma sincs. **A Hatvani-Deutsch-féle gombosi uradalom.** Capelle Vilmos, tisztartó.

Pásztó (Heves vm.).

Az ideai összes permetezéseket a „bordói por” 1-2-3%-os oldatával végeztem és sikerült is az általános peronoszpóra invázió daczára megóvnom szőlőmet tökéletesen. Minthogy egyébként is semmi káros hatását nem tapasztaltam, előnyei mellett ezen szert jobbnak tartom mint a többi ismert permetező anyagot. **Kozelnich Pál,** szőlőbirtokos.

Gyöngyös (Heves vm.).

Az ideai esztendő a peronoszpóra tekintetében igen kártékony volt a helytelenül kezelt szőlőkben. Nekem sikerült kétszeri 1% illetőleg 2%-os „bordói por” permetezéssel elvált érnem. Ezek új szemek lehető legjobb hatását tapasztaltam, mert a csak csak kétszeri permetezés daczára peronoszpóra egy tőknél sem mutatkozott és szőlőmben még december elején is a lombzat szép zöld volt. Nagy előnye ezen szernak, hogy igen könnyű az elkészítése és nézetem szerint kevésbé kerül, mint más permetező anyag, azért is mindenkinek legjobban ajánlhatom ennek alkalmazását. **Rigó Béla,** szőlőbirtokos.

Tisza-Füred (Heves vm.).

Mig a helytelenül kezelt szőlők a peronoszpórától az idén is sokat szenvedtek, addig nekem sikerült kétszer a „bordói por” oldatának alkalmazásával szőlőmet tökéletesen megóvnom. Ezen szernak előnyét a bordói (rézgálic) keverék felett abban találok, hogy kezelése kényelmesebb. Vidékünkön a kereskedők erősen agították a szer ellen, mert az ő közvetítésükkel ezen anyag be nem szerezhető. Kérek részemre a tavaszi szállításra 1 mázást előjegyezni. **Szekerka Miklós,** szőlőbirtokos.

Gyöngyös (Heves vm.).

A bordói por 2%-os oldatát két ízben használtam ojtványiskolámban; a por a lehető legkönnyebben oldódott és az eső a permét egyáltalán nem volt képes emosni. **Draskóczy István,** kir. albiró.

Kun-Hegyes (Jász-N.-K.-Sz. vm.).

Az idén először használt „bordói porral” megvoltam elégedve, mert szőlőm lombzata az egész idény alatt szép, egészséges maradt levélhullásig. **Varga Sándor,** községi gazda.

(Folyt. köv.)

2. A dr. Aschenbrandt-féle rézkénpor elismerő levelei.

Pozsony-Szt.-György.

Virágzás előtt és után alkalmazott dr. Aschenbrandt-féle „rézkénpor” következtében az uradalmi szőlőkben az idén lisztharmat egyáltalán nem lépett fel, amellet pedig a vesszőknél határozottan lehetett tapasztalni a pornak érest gyorsító hatását. Minthogy amellet a kiejert bornak lecsékeltebb záptojásszaga sincsen, a rézkénport minden más szernél ajánlatosabbnak tartom. **Gr. Pálffy János uradalma,** Bugár Sándor, szőlőkezelő.

Pozsony-Szt.-György.

Az idén a lisztharmat nálunk óriási mértékben lépett fel, úgy, hogy háromszori „rézkénpor” alkalmazása vált szükségessé. A por még a beteg boggyókat is meggyógyította és a szőlőszemek a porozás folytán bámulatos nagyra fejlődtek és oly kitünően értek be, hogy a must minősége az 1834-iki természettel vetekedhetik. **Hirschfeld N.** szőlőbirtokos.

Bazin (Pozsony vm.).

Mult évi tapasztalatok után az uradalmi szőlőkben virágzás előtt és után teljes sikerrel alkalmaztattam a rézkénport. Mig az uradalmi szőlőkben a „rézkénpor” alkalmazása folytán a betegség egyáltalában fel sem lépett, addig a nem porozott szomszédos szőlőkben 50% kárt okozott. A szt.-györgyi és grinádi uradalmakban elért siker folytán, a szőlőbirtokosok ótvöben tömegesen fogják a „rézkénpor” használni. **Gróf Pálffy János uradalma.** Pantolsek László, számtartó.

Récese (Pozsony vm.).

Minthogy az előző esztendőben a lisztharmat igen erősen garázdálkodott nálunk, az idén még virágzás előtt „rézkénport” használtam szőlőmben és azt tapasztaltam, hogy nemcsak lisztharmat nem mutatkozott, hanem nálam a szőlő sokkal szebben fejlődött és a fürtök nagyobbak lettek, mint a szomszédaimé. A pornak sem a fürtök, sem a bor izére káros hatása nem volt. **Bezak Istrán,** plébános.

Csataj (Pozsony vm.).

A dr. Aschenbrandt-féle „rézkénpor” más porozó szernel szemben minden tekintetben sokkal előnyösebbnek tartom. Ezen szert kitünő és biztos hatása, valamint finomságánál fogva, végre könnyű kezelése miatt az oidium-lepett szőlőkben valóságos áldásnak tartom. **Dr. Madurkay Miklós,** plébános.

Bárdibükk (Somogy vm.).

A „rézkénpor” háromszor alkalmaztam a lisztharmat ellen, mely az idén egyébként nagyon enyhe fellépésű volt. Előnyét ezen új szernak abban látom, hogy sokkal finomabban osztlik szét mint a közönséges szőlőmált kénpor, azért kevesebb anyag kell belőle. **Kürthy László,** szőlőfelügyelő és gazd. ellenőr.

Lábod (Somogy vm.).

Az idén háromszor használtam „rézkénpor” és sikerült az oidium fellépését teljesen megakadályoznom. Örömmel tapasztaltam, hogy a „rézkénpor” a fürtök és vesszők érest gyorsította, miért is minden más oidiumentelenes szernel szemben a „rézkénpor” legjobbnak tartom. **Török Árvád,** udvari lelkész.

(Folyt. köv.)

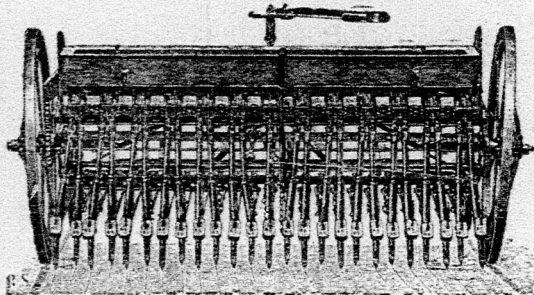
Megbizottak kerestetnek a községekben szőlős vidékeken, akik a porok terjesztésével és megrendelések gyűjtésével foglalkoznak. —
A megbizottak kellő kedvezményben részesülnek.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével
hajlandó vagyok olvállalmai; épügy
mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.
Érdeklődők kéretnek, hogy alantí címemhez forduljanak.
gőszántási vállalkozó
WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD.

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépraktára
Budapest, V. ker., Váci-körút 52. szám.
Ajánlja mérsékelt áron a jelen időnyre
SACK RUDOLF elismert kitünő gyártmányait

**Aczélekéit,
Vasboronait;
grubbert, könnyű sorvetőgépeit,
ésszilárd répakapálóit,
szőlőmivelő fogatos eszközeit.**

Ez alkalommal különösen felhívja a t. gazdaközönség b. figyelmét az általa képviselt
DEERING-féle a világ legnagyobb amerikai aratógép gyárának hírneves
fűkaszalógépeire, marokrakó és kévekötő aratógépeire,
valamint egészen **SZENAGYÚJTÓ** és szénaforgató gépeire, mely gépeket teljes jóállás mellett szállítja jutányos rakon.
Bizonyítványok fenti gépekről, kimerítő árjegyzékek és készleges felvilágosítások

Tenyészkanok

12 drb egy éves és 12 drb két éves vészen átment

mangaliczák

többször díjazott tenyészethől eladók.
Megtékinthetők

a sőregi gazdaságban

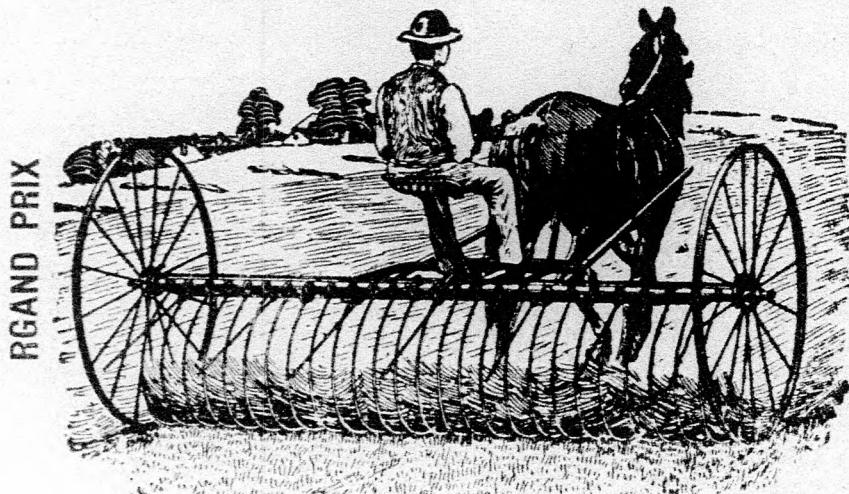
posta és vasutállomás **Tápió-Szele.** 3641

Lapunk bekötési táblája

2 kor. 72 fill. (portómentesen)
kapható kiadóhivatalunkban.

MCCORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY

(Chicagói aratógépgyár.)

GRAND PRIX

PARIS 1900-ban.

Kévekötő aratógép „Daisy“ marokrakó aratógép
Fűkaszalógép Szénagyűjtő gereblye és
Köszörükészülék Kévekötőfonal
gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s
árainkat nem kérdezte!

Olesó tartalékrészek óriási raktára.

Tessék mintakönyvet kérni!

William J. Stillman igazgató
Budapest, V., Váci-ut 30.

„Patria“ irodalmi és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest (Köztelek)

Bóni gyártelep

és mezőgazdasági részvénytársaság
ezelőtt Mandel Eduárd és Társai

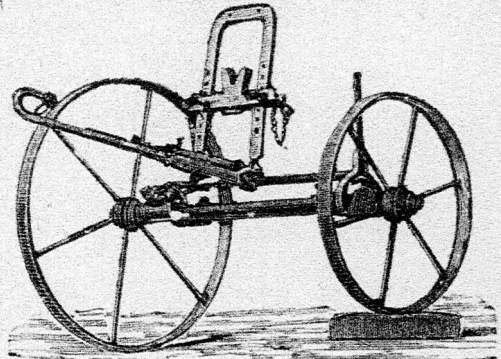
NYIRBÁTORBAN

ajánlja előnyösen ismert, szabadalmazott

2 tengelyű „Bóni“ ekealigáit.

Megrendelhetők: Nyirbátorban fenti cégnél, BUDAPESTEN KANNES HELLER cégnél, valamint a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél.“

Más rendszerű ekealigák
jutányos áron átalkíttatnak.

Más rendszerű ekealigák.
Jutányos áron átalkíttatnak.

Gróf Zselénski Róbert salánki uradalma.

A salánki uradalom nyír vasvári gazdasága részére Önök által szállított 14 drb szab. állítható „Bóni“ ekealiga rendkívül egyszerűsége, tartós szerkezete és pillanat alatt eszközölhető állíthatósága folytán kitűnően bevált.

Szíveskedjenek encseseni gazdaságunk részére is további 18 drb állítható „Bóni“ aligát kiszolgáltatni.

Encses 1900. febr. hó 8-án.

Kiváló tisztelettel

Nagy József urad. intéző.

Gróf Károlyi Tibor uradalma.

Miután szab. kéttengelyű „Bóni“ ekealigájuk czélszerű szerkezetű és tartósságával noszabb használat után meggyőződtem, kérem az uradalmi gazdaságok által a napokban beküldendő 50 drb Sack-féle ekealigát a legrovidebb idő alatt szab. „Bóni“ ekealigává átalkíttatni.

Nyirbátor, 1900. jan. hó 24-én.

Tisztelettel

Mikolaj Lajos urad. tisztartó.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban

Budapest, XI., Üllői-út 25. szám Köztelek.

Uradalmak, gazdaságok, földbirtokosok, szeszgyárak stb.
körében kitűnően bevált

„Pef“ (Porcellán-Email-Festék)

Falakon és fán porcellánszerű, mosható mázolatot ad.

Legnagyobb tisztaság. — Sok évi tartósság.

Nincs por, piszok, penész a vele mázolt falakon.

Gazdasági üzemek, mint tej-, vajkezelési és sajkészítési helyiségek, istállók, gépházak, élesztőkamrák, konyhák, fürdőszobák, kloettek stb. részére felette czélszerű.

Kimerítő ajánlattal és prospectussal szívesen szolgálnak az egyedüli gyárosok:

Festékgyárak: **Lutz Ede és Társa, Pozsony.**